ҒЎЗА ЧЕКАНКАСИ БОШЛАНДИ

ЗАФАР. (Телефон орқали олинди). Бекобод районининг янги ерларида ташкил этилган «Ленинград» совхозида ғўзалар гуркираб ўсмоқда. Гул ва кўсак кўпаймоқда. Бундай карталарни ўртоқ Муртоза Муҳаммадиев бошлиқ бўлимда учратиш мумкин. Сувчилар ғўзани қондириб суғоришмоқда. Механизаторлар бешинчи культивацияни бошладилар. Шу туфайли ғўзалар қийғос ҳосилга кирди. Айрим бригадаларнинг ғўзаларида 4—5 тадан кўсакни санаш мумкин. Саййд Расулов бошлиқ бригада пахтакорлари мўл ҳосил тўплашни давом эттириб, ғўзани чеканка қилишни биринчи бўлиб тамомлади. Абдураҳмон Баҳовуддинов, Аброқул Ҳамраев бошлиқ бригада деҳқонлари ғўзани чеканка қилишга киришдилар. Чеканка машиналар ёрдами билан олиб борилаяпти. Ҳар бир механизатор 10—12 гектар ердаги ғўзани қўлдан чиқариб, машинабоп бўлиб етишишига ҳаракат қилмоқда. Совхознинг бошқа бўлимларида ҳам 12—14 тадан ҳосил шохи бўлган ғўзаларни чеканка қилиш кучайиб кетди.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 132 (5993).

8 ИЮЛЬ ЖУМА 1977 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

КАЛИНИН РАЙОНИ. (Телефон орқали олинди). Оржоникидзе номли колхознинг Абдулла Нуржонов бошлиқ бригадаси аъзолари районда биринчилар қатори давлатга сабзавот маҳсулотлари сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Эл дастурхонига планда кўзда тутилган 801 тонна ўрнига 804 тонна турли хил маҳсулотлар етказиб берилди. Бригада коллективи эришган бу ютуққа Раҳимжон Валижонов, Муниса Оллаёрова, Чўлпоной Тўйчиева, Раҳия Эсонова каби пешқадам колхозчилар муносиб ҳисса қўшдилар.

Ўз имкониятларини ҳисоблаб чиққан бригада аъзолари яна давлат қабул пунктларига 800 тонна турли хил сифатли сабзавот маҳсулотлари етказиб беришга қарор қилдилар. Мавжуд 47 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 400 центнердан сабзавот ҳосили йиғиштириб олинади. Бу сабзавоткорларнинг Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига меҳнат совғаси бўлади.

Н. ҚОДИРОВ.

X МОСКВА ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИНИНГ ИШТИРОКЧИЛАРИ ВА МЕҲМОНЛАРИГА

ЖАҲОН киносанъати кўригининг X Москва халқаро фестивали қатнашчилари ва меҳмонларини самимий табриклайман.

Кинематографиячиларнинг Совет Иттифоқи пойтахтидаги шу анъанавий учрашуви халқимиз Улуғ Октябрь социалистик революцияси билан Совет давлати ташкил этилганлигининг 60 йиллигини байрам қиладиган юбилей йилида ўтмоқда.

Мамлакатимизда кино санъатини севишади ва қадрлашади. Жаҳонда рўй бераётган ўзгаришлар моҳиятини ҳаққоний ва яққол очиб берувчи, инсонпарварлик ғояларига изчил содиқ бўлган кинематограф демократия, миллий мустақиллик ва социал тараққиёт учун курашнинг қудратли омилидир. Кино санъати кишиларнинг онги ва қалбига ўзининг жуда катта таъсири билан халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик ишига, бу халқларнинг ҳозирги инсоният олдида турган актуал проблемаларни ҳал этиш йўлидаги куч-ғайратларини бирлаштиришга қўшадиган ҳиссаси ҳақиқатда бебаҳодир.

Янги жаҳон уруши хавфининг олдини олиш, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш — сиёсий партиялар билан ҳукуматларнинггина иши эмаслигини гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Жамоатчилик, маданият арбоблари, шу жумладан, энг оммавий ва кенг тарқалган санъатлардан бири — кинематограф вакиллари халқлар ўртасида яхши ният, ўзаро ҳурмат ва ишонч руҳини қарор топтиришда алоҳида роль ўйнайдилар. Турли мамлакатларнинг кино усталари сиёсий эътиқодлари ва ижодий позицияларидаги тафовутлардан қатъий назар санъаткорнинг ҳозирги ва келажак авлодлар олдидаги юксак масъулиятига муносиб кишилар бўлиб ўз меҳнати ва истеъдодларини том маънода тинчлик ва тараққиёт йўлида хизмат қиладиган асарлар яратишга бағишлайдилар, деб ишонамиз.

Прогрессив кинематографиячиларнинг кенг ва кўп томонлама ҳамкорлиги кино санъати ўзининг инсонпарварлик вазифасини бажаришига кўмак беришига ҳам аминман. Барча қитъаларнинг кинематографиячилари учун очиқ бўлган ҳозирги X Москва фестивали ҳам шундай ҳамкорлик майдони, халқаро маданий ҳаётда катта бир воқеа бўлиб қолади, деб умид билдиришга руҳсат бергайсиз.

Фестивалнинг ҳамма қатнашчилари ва меҳмонларига зўр муваффақиятлар тилайман!

Л. БРЕЖНЕВ.

КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯ— ПАХТАЧИЛИКДА БОШ ЙЎЛ

ҚУЙИ ЧИРЧИҚ РАЙОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ ПАХТАЧИЛИКНИ КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ СОҲАСИДАГИ ИШ ТАЖРИБАСИДАН

ИШ ҚУРОЛИ СОЗ БЎЛСА...

РАЙОН пахтакорлари ҳосилдорликни йилдан-йилга планли равишда ривожлантириб бориб, эндиликда областда доимий пешқадам бўлиб олдилар. Ўтган хўжалик йилида ҳар гектар ердан ўртача 41 центнердан ҳосил кўтарилиб, давлатга жами 62 минг 910 тонна «оқ олтин» сотилди. Шуниси қувончлики, райондаги мавжуд хўжаликларнинг ҳаммасида ҳосилдорлик даражаси кескин фарқ қилмай, бир маромда юксалиб бормоқда. Масалан, ўтган йили «Победа», «Заря коммунизма» ва Энгельс номли колхозларда, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида ҳосилдорлик 43,5—45,3 центнер ўртасида бўлди. Демак, районда пахтачиликни ривожлантиришнинг ягона аниқ план асосида олиб борилишига оқилона етакчилик қилинмоқда.

Ҳосилдорлик юксалган сари пахтанинг таннархи арзонлашиб бораётир. Ўтган хўжалик йилида бир центнер пахтанинг таннархи колхозларда 29 сўм 71 тийинни, совхозларда 29 сўм 08 тийинни ташкил этди.

Ҳар бир меҳнаткаш ҳисобида пахта етиштириш миқдори ҳам йил сайин юксалмоқда. 1975 йилда бу кўрсаткич 81 тонна бўлса, ўтган йили 103 тоннага етди.

Район пахтакорларининг йил сайин юксак кўрсаткичларни қўлга киритишларига ёрдам бераётган асосий омил нимада? Колхоз-совхозларда бўлиб, ким билан суҳбатлашманг, биринчи галда техника шарофати хусусида сўз бошлайдилар. Дарҳақиқат шундай.

Машъал район пахтакорлари республика партия ва ҳукуматининг пахтачиликни комплекс механизациялаш тўғрисидаги қарорини изчиллик билан амалга ошириб бормоқдалар. Кузги шудгорлашдан бошлаб, етиштирилган жами ҳосилни йиғиб-териб олгунга қадар бўлган барча иш жараёнларида техника воситаларидан унумли фойдаланилади. Район хўжаликларининг экин майдонларини икки ярусли плуглар билан ҳайдаш соҳасидаги тажрибалари айниқса ибратлидир. 1977 йил ҳосили учун мавжуд 15 минг 200 гектар пахта майдонининг 12 минг гектари икки ярусли плуглар билан сифатли шудгор қилинди. Кейинги йиллардан бошлаб пахта майдонлари юз фоиз икки ярусли плуглар билан ҳайдалади.

Барча хўжаликларда кузги шудгордан сўнг ерларни қайта текислаш йўлга қўйилган. Бу ишга 57 та текислаш агрегати тўла сафарбар этилади. Натижада эрта кўкламда ерларни чигит экишга тайёрлаш учун ортиқча куч сарфланмайди. Бундан ташқари, кузда кесаги майдаланиб, кафтдек қилиб текислаб қўйилган ерларда нам яхши сақланади, чигит тез ва сифатли экилади.

Ҳозир райондаги ҳар бир колхозчига 4,7 от кучи, совхоз ишчисига эса 9,7 от кучи тўғри келаётир. Бир гектар ерга колхозларда 250 от кучига, совхозларда эса 314 от кучига эга бўлган техника воситалари билан ишлов берилмоқда.

Район хўжаликларида 426 та «зангори кема», 97 та кўсак териш агрегати, 145 та подборщик, 127 та кўсак чувийдиган машина, 1630 та трактор прицеплари мавжуд. Ҳар 35 гектар пахта майдонига биттадан терим машинаси тўғри келади. Бошқа айрим районларда эса бу кўрсаткич 80—90 гектаргача етади.

Бироқ, техника самараси унинг сонига қараб эмас, балки унинг имкониятларидан нақадар тўла ва унумли фойдалана олишга қараб белгиланади. Район пахтакорлари ўзларининг кўп йиллик тажрибаларида бунга аниқ ишонч ҳосил қилишган.

ҲАММА ҲОСИЛ ЁРДАМЧИЛАРСИЗ ТЕРИЛАДИ

ЧИГИТ экиш даврида қатнашган 241 та сеялка ҳозирги кунгача ғўза қатор ораларига тинимсиз ишлов бериб турипти. Механизациялаш даражаси анча юқори бўлган «Заря коммунизма», «Ленинград» колхозларида ва «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида ғўзалар айниқса дуркун ривожланиб, ёппа гуллаб ҳосилга кирмоқда.

Районда ҳосилдорликни юксалтириш ва пахта таннархини арзонлаштириш йўли билан олинаётган соф даромад ҳисобига терим машиналари сонини кўпайтиришдан ташқари уларнинг қувватидан тўла фойдаланишга эришилмоқда. Буни биргина машина теримини уюштириш соҳасидаги тажрибалардан ҳам билса бўлади.

Район хўжаликларида машина терими группа усулида поток системаси асосида ташкил этилади. Ҳар бир группада 4—5 тадан терим машинаси ва 8—10 механик-ҳайдовчи бўлиб, улар мавсум давомида бир оила аъзоларидек яшаб, меҳнат қиладилар. Уларнинг унумли ишлаб, кўнгилдагидек ҳордиқ чиқаришлари учун қулай шароит яратиб берилади. Группа аъзолари бир ерда овқатланиб, бир ерда дам оладилар.

Йиғимтерим даврида узилиш бўлишига йўл қўймаслик учун группаларга ёнилғи билан таъминлаб турадиган алоҳида машина, 2—3 кишидан иборат ремонтчи-слесарлар бириктириб қўйилади. Терим агрегатларининг ҳамма туридан самарали фойдаланиш мақсадида улар учун алоҳида иш графиги тузилган. Масалан, группа аъзолари ўзлари учун ажратилган майдонда биринчи теримни туғаллаганларидан сўнг дастлабки картага қайтиб, қайта очилган пахтани, иккинчи теришга тушадилар. Иккинчи терим тугаган дастлабки картада эса, механик подборщиклар иш бошлайди. Тўкилган пахталар бир марта териб олинганидан сўнг учинчи, яъни охирги машина терими бошланади. Учинчи теримдан сўнг кўсак териш машиналари ишга туширилади. Ҳамма карталарда очилган кўсаклар бир марта териб олингач, ишлаш навбати яна механик подборщикларга келади. Улар кетма-кет икки— теримдан сўнг карталарни ҳосилдан бутунлай тозалаб, шудгорлашни бошлашга тайёр қиладилар. Демак, мавсум давомида терим машиналари ва подборщиклардан уч марта, кўсак терадиган машиналардан эса бир марта фойдаланилади.

Машина терими «дала — бункер — тележка — қабул пункти» системасида давом эттирилади. Теримнинг сифатига группа раҳбари жавобгардир. Шу қоидага тўла амал қилинаётганлиги туфайли ҳар бир машинада терилган пахта ўртача 145 тоннага тўғри келаётир. Бу жами ҳосилнинг 92 процентини ташкил этади. Кўриниб турибдики, қуйи чирчиқликлар фақат ҳосилдорлик бўйича эмас, пахтачиликни комплекс механизациялаш соҳасида ҳам область районлари пахтакорларига намуна бўлмоқдалар.

МУСОБАҚА ВА МЕҲНАТ АКТИВЛИГИ

ТЕРИМНИНГ суръати ва сифати, терим агрегатларидан қувватидан фойдаланиш коэффициенти механик-ҳайдовчиларнинг ва бошқа механизаторларнинг меҳнат активлигига боғлиқ. Шунинг учун ҳам мавсумда социалистик мусобақанинг таъсирчан формаларидан фойдаланилиб, механизаторларнинг моддий ва маънавий манфаатдорлигини оширишга ҳаракат қилинади.

Хўжаликларда машина теримига ҳар ўн кунликда якун ясаб борилади. Бунда энг юқори кўрсаткичга эришган ғолибни аниқлаб, унинг ўзинигина мукофотлаш билан чекланиб қолинмайди. Биринчи, иккинчи ва учинчи терим даврида карталардаги ҳосилнинг чўғига қараб уч хил миқдорда норма белгиланади. Шу нормага етказиб пахта теришга эришган механизаторлар мусобақа ғолиби бўлиш-бўлмаслигидан қатъий назар белгиланган миқдордаги пул мукофотини олаверади. Мусобақанинг ягона ғолибига эса қўшимча пул мукофоти билан кўчма вимпел берилади. Кўсак териш машиналари ва подборщикликларни бошқарадиган механизаторлар ўртасида ҳам мусобақанинг шу тури қўлланилади.

Йиғим-терим мавсуми тугагач, механизаторлар ўртасида ташкил этилган мусобақага район бўйича умумий якун ясалади. Бунда теримнинг сифати, сарфланган ёнилғи миқдори ҳам қатъий ҳисобга олинади. Мусобақанинг ҳамма шартларини тўла бажариб, энг юқори кўрсаткичга эришган тракторчилар, кўсак териш машиналари ва подборщикларни бошқарган механизаторлар ҳамда терим агрегатларининг турлари бўйича механик-ҳайдовчиларга биттадан енгил автомашина ажратилади. Агар ғолиб механизатор ўзининг шахсий машинасига эга бўлса, мукофот учун ажратилган янги машина у меҳнат қилаётган бригада аъзоларидан бирига берилади. Бу масалани бригада коллективининг ўзи ҳал қилади.

Социалистик мусобақанинг бу формаси энг таъсирчан эканлиги ўтган йилги мавсумда тўла исботланди. Теримда иштирок этаётган ҳар бир механизатор ғолибликка даъвогарлик қилмаган тақдирда ҳам мукофот учун белгиланган нормани бажаришга астойдил ҳаракат қилади. Мукофотни қўлга киритиш мақсадида ишнинг сифатли бўлишига ва ёнилғини тежаб-тергаб сарфлашга интилади.

ТЎЁНА

ҚУЙИ ЧИРЧИҚЛИКЛАР буюк инқилобнинг 60 йиллик тўйи шарафига ҳамда СССРнинг янги Конституцияси лойиҳаси эълон қилинганлиги муносабати билан бу йил ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилишган. Ҳосилдорлик гектар бошига 43 центнерга етказилади. 15 минг 200 гектар майдонда етиштирилган «оқ олтин»нинг ҳаммаси четдан ёрдамчи куч ишлатилмай йиғиб-териб олинади. 70 процент майдонда қўл кучи мутлақо ишлатилмайди. Жами пахтанинг 95 проценти «зангори кема» бункерларидан тўкилади.

Хўжаликларда ғўзага ишлов бериш юксак мажбуриятга яраша катта уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Ҳар бир агротехник тадбир экиннинг ҳолатига қараб қулай муддатларда сифатли қилиб бажарилаётир. Сувнинг бирор литри ҳам исроф қилинмай, ғўзалар қондириб суғорилиб, ўз вақтида культивация қилинмоқда. Айни кунларда район хўжаликлари пахтазорларида 241 та культиватор тинимсиз ишлаб турипти.

Ҳосилга-ҳосил қўшиш учун курашиш билан бирга терим мавсумига тайёргарлик кўриш ишлари ҳам қизитиб юборилган. Механизаторлар группаларга бўлиниб, карталар ажратиб берилмоқда.

Терим агрегатлари ремонти қатъий назорат остида сифатли ўтказилди. Мавжуд 426 та «зангори кема», 97 та кўсак териш машинаси, 145 та подборщик, 127 та кўсак чувийдиган агрегат ҳамда 1630 та трактор тележкаларининг деярли ҳаммаси мавсумга тахт қилиб қўйилди. Энг сўнгги синов ишлари 20 июлгача тугатилади.

Комплекс механизация пахтачиликни ривожлантиришда бош йўналиш эканлигини чуқур ҳис этаётган машъал район «оқ олтин» усталари зиммага олган юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариб, Октябрь революциясининг шонли тўйини ёруғ юз билан кутиб олиш учун техника қудратига суянган ҳолда фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

КПСС XXV съезди делегати Валлами Тўхтабоев бошлиқ бригада пахтакорлари бу йил 60 центнерлик маррани кўзлаб меҳнат қилмоқдалар. Айни кунларда Бекобод районидаги Ойбек номли совхознинг бу бригадасида ғўза парвариши уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Чапдаги суратда: бригада бошлиғи В. Тўхтабоев (ўртада) механизаторлар Х. Холматов ва М. Қаюмовлар билан бирга пахта далаларини кўздан кечиряптилар. Ўнгдаги суратда: 1-«Далварзин» совхозининг тажрибали сувчиси Турдали Қўзибоев ғўзаларга сув тараяпти.

М. Қорабеков фотолари.

ОБЛАСТЬ ПАХТАКОРЛАР СОВЕТИНИНГ ЙИҒИЛИШИ

ЎТГАН чоршанба куни область пахтакорлар советининг сайёр йиғилиши бўлиб ўтди.

Июль — ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой. Шу кунларда суғориш, озиқлантириш, культивация ишларини бир-бирига боғлаб олиб борган деҳқон, албатта, мўл ҳосил етиштиради. Ҳосилга-ҳосил қўшиш учун ҳар бир хўжаликда қўшимча тадбирларни ҳам амалга ошириш керак. Ғўза парваришини кучайтириш билан бирга йиғим-теримга, айниқса, машина теримига ҳам пухта ҳозирлик кўриш лозим. Область колхоз ва совхозларида шу кунларда бу соҳада қандай ишлар амалга оширилмоқда? Зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятни бажариш учун июль-август ойларида ғўза парвариши соҳасида қандай иш қилинмоқда?

Совет аъзолари хўжаликларда бўлганларида асосий диққат-эътиборни ана шу масалага қаратдилар. Улар Ўрта Чирчиқ, Пискент, Бўка, Чиноз, Янгийўл районларидаги бир қатор колхоз ва совхозларнинг пахта далаларини кўздан кечирдилар. Мардумайдон деҳқонлар ҳар туп ғўзани кўз қорачиғидек асраб, серҳосил қилиб ўстириш учун курашмоқдалар.

Совет аъзолари Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари мўл ҳосилга пухта замин яратаётганликларини қайд қилдилар. Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози пахтакорлари бу йил ҳар гектардан 50 центнердан ҳосил етиштириш учун бел боғлаганлар. Далаларда ана шу мажбуриятга яраша ҳосил тўпланмоқда.

Кўпгина хўжаликларда меҳнатни ташкил этиш яхши йўлга қўйилган. Иш сифатини назорат қилиш яхши самара келтирмоқда. Совет аъзолари «Оққўрғон» совхозининг пахтакорлари бу соҳада катта тажриба тўплаганликларини таъкидладилар.

Шуниси қувончлики, деҳқонлар ғўза парваришини табақалаштирган ҳолда олиб бормоқдалар. Чиноз районидаги Карл Маркс номли колхозда ғўза қатор ораларига маҳаллий ўғит соладиган механизмлардан унумли фойдаланилмоқда.

Совет аъзолари ютуқларни кўрсатиш билан бирга камчиликларни ҳам кўрсатиб, бир қатор фойдали маслаҳатларни, тавсияларни ўртага ташладилар. Улар Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози дала шийпонига йиғилдилар ва июль-август ойларида ғўза парвариши юзасидан амалга оширилиши керак бўлган агротехника тадбирлари ҳақида маслаҳатлашдилар, ўзаро фикр алмашдилар.

Йиғилишда область пахтакорлар советининг раиси, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **М. Исматов**, Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институти директори **С. Алимуҳамедов**, СоюзНИХИ директори **А. Имомалиев**, Тошкент қишлоқ хўжалиги институти пахтачилик кафедраси мудири **Н. Нормуҳамедов**, Бўка район партия комитетининг биринчи секретари **Т. Исломов**, Бекобод район партия комитетининг биринчи секретари **З. Маҳсумов**, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси **М. Рўзиматов**, Чиноз район партия комитетининг биринчи секретари **К. Мамедов**, Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари **М. Эгамбердиев** ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Йиғилиш ишига область партия комитетининг секретари **А. И. Икромов** якун ясади.

БРИГАДАНИНГ ҚИЗҒИН КУНЛАРИ

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ районидаги «Политотдел» колхозининг Валентин Ким бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасига қарашли далаларда иш қизғин. Бугун бригадага меҳмонлар— мусобақадош қўшни Абдумўмин Турғунбоев бошлиқ бригададан дўстлар келишган. Улар ям-яшил ўсимликларни диққат-эътибор билан кўздан кечиргач, саволлар беришади. Ахир мана шу даланинг бевосита ўзида тажриба алмашиш яхшида.

Бригаданинг далалардаги ғўзанинг авжи яхши, экин чуқур илдиз отган. Баравж ғўзаларнинг ҳар бир тупида учтўрттадан кўсак бор. Деҳқонлар мана шу саратон кунлари экинни қондириб суғоришга катта эътибор бермоқдалар. Сувчилар сони кўпайтирилди. Эндиликда далада саккиз эмас ўн икки сувчи ишлаяпти. Абдулло Мирзатоев, Холмат Отаев сингари тажрибали сувчиларнинг ёнида ёшлар — ака-ука Собит ва Ашроп Тожиевлар, Риҳсибой Отаев миришкорлик сирларини ўрганмоқдалар. Бригаданинг мажбурияти юксак — 92 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнер ёки ўтган йилдагига нисбатан саккиз центнер кўп ҳосил олишга аҳд қилинган.

Комсомоллар бўлғуси ҳосил учун, унинг тақдири учун масъулият ҳис қилаётганликлари ҳамма ишда сезилиб турибди. Бригадада чигит энди ердан униб чиққан баҳор фаслини асло унутишмайди. Ери захкаш бўлган 20 гектар майдонда ёш ниҳоллар нимжон бўлиб қолди. Йигитлар даладан кеча-кундуз нари кетишмади: ҳар бир туп ғўзани меҳр билан парвариш қилишди. Ундан кейин янги қийинчиликлар пайдо бўлди — ғўзани ўт босиб кетди. Ёш деҳқонлар бегона ўтни илдизи билан қуритиш учун яна астойдил ишга тушдилар.

Бригада аъзолари ҳамма ишни ўз вақтида қилишни ўз бурчлари деб биладилар. Лекин шу билан бирга деҳқонлар сифатни ҳам унутаётганлари йўқ. Улар ўз вазифасига ҳалол муносабатда бўлмаётган кишиларга нисбатан қаттиқ талабчанлик қиладилар. Тракторчи кунлардан бирида ғўзани сифатсиз культивация қилди. Бригада кенгаши унинг ишини бракка чиқариб, қайтадан культивация қилишга мажбур этди. Комсомолларнинг кейинги йиғилишида ҳам қишлоқ хўжалигидаги барча ишларнинг сифатини ошириш тўғрисида гаплашиб олинди.

— Бизнинг вазифамиз мўл ҳосил етиштириш. Шу билан бирга уни ўз вақтида йиғиштириб олишдан иборатдир, — дейди Валентин Ким. — Биз иккита терим агрегатини ҳозироқ тахт қилиб қўйдик. Ахир, ҳосилнинг 90 процентини машинада териб олиш мажбуриятимизнинг асосий моддаларидан бири.

— Мусобоқадошларимиз бундай яхши ишлаётганлигидан хурсандмиз,—деди хайрлашар экан А. Турғунбоев. — Энди бизнинг даламизни келиб кўрингиз.

Тошкент области.
О. ПАНОВА,
ЎзТАГ мухбири.

СИЁСИЙ АДАБИЁТ НАШРИЁТИ БОСМАДАН ЧИҚАРДИ

СИЁСИЙ адабиёт нашриёти «Леонид Ильич Брежневнинг Францияга визити» тўпламини босмадан чиқарди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиум раисининг 1977 йил 20 июндан 22 июнгача расмий визит билан Францияда бўлишига оид ҳужжатлар ва материаллар китобга киритилган.

Л. И. Брежнев билан Франция президенти В. Жискар д'Эстэннинг сўзлаган нутқлари визит чоғида имзоланган Совет—Франция қўшма ҳужжатлари, Л. И. Брежнев Париж Мэриясига борганлиги унинг Франция парламент аъзолари ва «Франция —СССР» жамиятининг раҳбарлари билан бўлган учрашуви ҳақидаги хабарлар ва бошқа материаллар эълон қилинган.

Тўпламда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг «КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневнинг Францияга қилган визитининг якунлари тўғрисида»ги қарори босиб чиқарилди. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 7 ИЮЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Топшириққа нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — бир кунлик ўсиш, иккинчи устун — мавсум бошидан буён.

Калинин	0,6	79,4
Пискент	0,7	76,6
Бўка	0,3	75,3
Бекобод	0,4	73,9
Ўрта Чирчиқ	0,6	73,2
Оққўрғон	0,3	72,9
Тошкент	1,7	72,8
Қуйи Чирчиқ	0,7	72,6
Оржоникидзе	0,2	71,3
Оҳангарон	0,7	69,3
Чиноз	0,4	69,0
Янгийўл	0,5	63,1
Юқори Чирчиқ	—	62,5
Бўстонлиқ	0,3	57,2
Область бўйича:	0,5	71,7

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

МИЛЛИОНЛАРНИНГ БАХТ ҚОМУСИ

МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙМИЗ

КПСС XXV съезди олий мактаб олдига ўз мутахассислигини пухта эгаллаган, ғоявий-сиёсий жиҳатдан юксак даражада турадиган, илмий-техника тараққиёти талабларига жавоб берадиган, коммунистик қурилишда муваффақиятли хизмат қиладиган кадрлар тайёрлаш вазифасини қўйди.

Олий ва махсус ўрта ўқув юртлари ҳаётида муҳим давр — янги ўқув йили учун қабул мавсуми бошланди. Давлат аҳамиятига эга бўлган бу муҳим ишни юксак талабчанлик, партиявий принципиаллик асосида ўтказиш ҳар бир Олий ва ўрта махсус ўқув юрти коллективининг анъанавий бурчи бўлиб қолган. Зеро, бу йилги қабул мавсуми бутун Совет кишилари ҳаётида муҳим воқеа бўлиб қоладиган тарихий саналар йилига тўғри келмоқда. Хусусан, улкан ва қудратли мамлакатимиз, қолаверса дунёдаги барча тараққийпарвар давлатларнинг халқлари инсоният ҳаётида янги саҳифа очган Улуғ Октябрь инқилобининг 60 йиллик тўйини нишонлаш арафасида турибди. Совет кишилари СССР янги Конституцияси лойиҳасини юксак кўтаринки руҳ ва активлик билан муҳокама қилмоқдалар, қўллаб-қувватламоқдалар. Ҳаётимизнинг Асосий Қонунида ёшларнинг илм олиш ҳуқуқлари тўғрисида алоҳида таъкидланган. Жумладан, 45-моддада шундай дейилади: **«СССР гражданлари илм олиш ҳуқуқига эгадирлар.**

Бу ҳуқуқ илм олишнинг ҳамма турлари бепуллиги, ёшларга умумий мажбурий ўрта таълим бериш амалга оширилиши, ўқитишни ҳаёт билан, ишлаб чиқариш билан боғлаш асосида ҳунар-техника таълими, ўрта махсус ва олий таълимни ривожлантириш билан ўқувчиларга ва студентларга давлат стипендиялари ва бошқа имтиёзлар бериш билан,... таъминланади».

Дарҳақиқат, бизнинг жамиятимизда меҳнат қилиш ва илм олиш учун яратилган шароитларни бошқа бирон жамиятда учратиш амри-маҳол. Партия ва ҳукуматимиз қобилиятли, талантли ёшларни ўқув юртларига кўплаб жалб этишга ҳамиша эътибор бериб келди ва бундан кейин ҳам эътибор кучайтирилаверади. Мана шундай шароитда янги ўқув йили учун студентлар қабул қилиш зиммамизга катта масъулият юклайди.

Маълумки, малакали, ғоявий етук кадрлар тайёрлаш иши қабул имтиҳонларидан бошланади. Зеро, қабул имтиҳонлари бўлажак мутахассиснинг беш йиллик ўқиши учун билим аванси ҳисобланади. Шу нуқтаи —назардан 1977 йилги қабул имтиҳонлари ҳамма қатори бизнинг коллектив учун, биринчи навбатда қабул имтиҳонларида бевосита иштирок этадиган профессор — ўқитувчилар учун партия ва давлат синовидир.

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти Ўрта Осиё ва Қозоғистонда ягона, айрим мутахассисликлар бўйича эса Совет Иттифоқида ягона институт ҳисобланади. Бу олий ўқув юртини битириб чиққан кадрларнинг деярли ҳаммаси тўқимачилик, енгил саноат, пахта тозалаш саноати, маҳаллий саноат, маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ва бошқа жойларда муваффақиятли меҳнат қилмоқда. Коллективимиз бағридан жуда кўп ишлаб чиқариш командирлари, партия, совет ходимлари етишиб чиқди. Биз улар билан фахрланамиз.

Ҳозирги кунларда бу даргоҳда 17 профессор ва фан доктори, 200 га яқин фан кандидати ва доцентлар ишламоқда. Профессор-ўқитувчилар ўртасида илмий унвонликлар 45,2 процентни ташкил қилади. Бу республикамиз Олий ўқув юртларидаги юқори кўрсаткичлардан биридир. Институтимиз ўзининг бой ўқув-материал базасига эга. Бирнеча кичик заводлар, битта проблема лабораторияси, бешта тармоқ лабораториялари, ҳисоблаш маркази, 1700 студентга мўлжалланган студентлар ётоқ шаҳарчаси, студентлар профилакторий-санаторийси, Хумсон қишлоғида «Ёшлик» соғломлаштириш ёзги лагери, яхши жиҳозланган спорт комплекслари ва бошқалар мавжуд. Буларнинг ҳаммаси йигит ва қизларнинг пухта билим олиши ҳамда кўнгилли ҳордиқ чиқаришига хизмат қилади.

Институтимизда студентларнинг илмий ишларига катта эътибор берилади. Зеро, СССР янги Конституциясининг лойиҳасида **«Коммунистик қурилиш мақсадларига мувофиқ СССР гражданларига илмий, техникавий ва бадиий ижод эркинлиги гарантияланади. Бу эркинлик илмий тадқиқотларни, ихтирочилик ва рационализаторлик фаолиятини кенг авж олдириш билан.. таъминланади»**. Студентлар олимларнинг хўжалик шартномаси асосидаги илмий ишларига кенг жалб қилинмоқда. Ҳар йили 1 миллион сўмлик хўжалик шартномаси асосидаги илмий ишлар бажариляпти. Ҳар ўқув йилида 15—20 ўқитувчи ва илмий ходимларимиз ихтирочилик ҳамда рационализаторлик бўйича авторлик гувоҳномаларини олмоқдалар. Хўжалик шартномаси асосидаги илмий ишларнинг ҳажми тўхтовсиз ўсиб боради ва беш йилликнинг охирги йилида қарийб 1,5 миллион сўмни ташкил этади. Бинобарин, хўжалик шартномаси асосидаги тадқиқотларимизни ишлаб чиқаришга тезкорлик билан татбиқ қилинишига, самарали бўлиши ва фойда беришига ҳаракат қиляпмиз.

СССР Конституцияси лойиҳасининг 26-моддасига мен шун-

ФАНИМИЗ УФҚЛАРИ

дай қўшимча киритилишини истардим: **«Илмий тадқиқотлар натижаларини ишлаб чиқаришга жорий этишга лоқайдлик билан қарайдиган масъул кишилар жавобгарликка тортилади»**. Чунки ҳаётимизда учраб турган бундай лоқайдлик фактлари қатор янгиликларнинг иқтисодий самара беришини кечиктирмоқда...

Студентларнинг илмий тўгараклари барча кафедраларда юзлаб илм шайдоларини фан кошоналарига етаклаб кирмоқда. Студентларнинг тематик илмий конференцияларини, илмий-техникавий конференцияларини ўтказиш анъана тусига кириб қолган.

Коллективимиз чет эллардаги ҳамкасблар билан мустаҳкам алоқалар ўрнатди. Бу алоқалар 200 дан ортиқ хорижий студентнинг бизда таълим олаётганлигида, 10 дан ортиқ чет мамлакатлар илмий ташкилотлари билан ҳамкорлигимизда, чет элларга кўплаб ўқитувчиларни стажировка ва командировкаларга юбораётганлигимизда ўз ифодасини топмоқда.

Иттифоқимиздаги қардош тўқимачилик ва технология институтлари билан алоқалар ҳам диққатга сазовордир. Биз Москва тўқимачилик институти ва Иваново тўқимачилик институти билан мусобақадошмиз. Бу социалистик мусобақа ҳар икки томон учун ниҳоятда фойдали бўлмоқда.

Коллективимизда ўз ишига моҳир, тажрибали, ёшларнинг ҳақиқий мураббийси бўлган кўплаб ўқитувчилар бор. Академик М. А. Хожинова, профессорлар Р. Жабборов, К. Мансуров, Г. Мирошниченко, Г. Больдинский, А. Худковский, Б. Геллер, Э. Рубинов, О. Тошпўлатов, Й. Жумабоев ўртоқлар ана шундай мураббийлардир. Шунингдек, доцентлар Ф. Озодаев, Э. Собитов, С. Азизқориев, Х. Зиёвуддинова, Ш. Марасулов, М. Мавлявиев кабилар ҳам коллектив ўртасида ҳурмат-эътибор қозонган ўқитувчилардир.

Бу Олий ўқув юрти 1932 йили Тошкент тўқимачилик комбинати билан бир вақтда дунёга келди. Шундан бери халқ хўжалиги учун 15 мингдан ортиқ кадрлар етказиб берилди. Ҳозирги пайтда 18 мутхассислик бўйича кадрлар тайёрланмоқда. Булар орасида пахтани дастлабки ишлаш ва ипак технологияси мутахассисликлари Иттифоқимизда ягона ҳисобланади. Малакали ва қобилиятли инженерлар тайёрлаш ишига 38 та умумтехника, умуминженерлик мутахассисликлари ва ижтимоий фанлар кафедралари муносиб ҳисса қўшмоқда.

Институт илмий кадрлар тайёрлайдиган аспирантурага эга. Ҳар йили аспирантуранинг стационар ва сиртқи бўлимига 25—28 киши қабул қилинмоқда. Шунингдек, техника фанлари кандидати унвонини берувчи 2 та ихтисослашган илмий Советимиз бор. Уларда ҳар йили 25—30 киши кандидатлик диссертацияларини ҳимоя қилмоқда.

Институтимизнинг истиқболи янада порлоқ. Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретариати институт ишини муҳокама қилди. Бу муҳокама коллективимизга партиявий ғамхўрликнинг яна бир ёрқин намунаси бўлди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретариати фаолиятимиздаги айрим камчиликларни кўрсатиш билан бирга институтнинг истиқболи йўлида катта тадбирлар белгилади. Жумладан, келгуси йили енгил саноат технологияси факультети учун янги бино қурилади. Шунингдек, ўқув лабораториялари учун бино, 850 кишига мўлжалланган ётоқхона бунёд этилади ва институт ўқув-материал базаси янада бойитилади.

Янги қабул бўйича тадбирлар кенг миқёсда ўтказилмоқда. Бирнеча районларда ўқитувчилар билан абитуриентларнинг учрашувлари ўтказилди. Шунингдек, абитуриентларни имтиҳонларга тайёрловчи курслар ташкил этилди, ишчи-ёшларни кўпроқ ўқишга тортиш мақсадида Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги тўқимачилик, енгил саноат ва пахта тозалаш саноати корхоналари билан алоқалар ўрнатилди.

Маълумки, қабул комиссияси бир неча минг ёш йигит-қизнинг аризаларини кўриб чиқади. Шунинг учун қабул комиссиясида ишловчи ҳар бир ходим масъулиятни чуқур ҳис этадиган, сезгир, ҳар бир абитуриентнинг қалбига йўл топа оладиган хушмуомала бўлмоғи лозим. Техник комиссиянинг ходимлари абитурентларга ҳужжатларни расмийлаштиришда максимал ёрдам беришлари зарур. Шунга эришиш кераккн, ҳар бир абитуриент институт ходимларининг самимияти ва диққат-эътиборини ҳар дақиқада ҳис қилиб турсин...

Бу ўринда институтимизда ўтган йилдан бошлаб республикада биринчи марта жорий этилган янги қабул тартиби хусусида ҳам тўхталиш керак. Бу тартибга биноан агар абитуриентнинг етуклик аттестатида «3» баҳо бўлмаса ва у дастлабки иккита кириш имтиҳондан «5» ёки битта «яхши» ва битта «аъло» баҳо олса қолган имтиҳонларни топширмасдан институтга қабул қилинади. Янги усул қабул жараёнини осонлаштириш билан бирга абитуриентлар учун ҳам яхши қулайлик ва катта имтиёздир...

Шуни унутмаслик зарурки, абитуриентларга нисбатан диққат-эътибор билан бирга юксак талабчанлик, уларнинг билимини тўғри баҳолаш алоҳида аҳамиятга эга. Уларга бериладиган қўшимча саволлар қабул имтиҳонлари программасига мос бўлмоғи керак. Ҳар бир йигит ва қиз ўз билимига қўйилган баҳонинг ҳаққоний ва одил эканлигига ишонч ҳосил қилсин.

Коллективимизда мана шундай масъулиятли ва шарафли вазифани муваффақиятли ҳал қилишга бутун кучимизни сафарбар этамиз.

Т. РАШИДОВ,
Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг ректори, профессор.

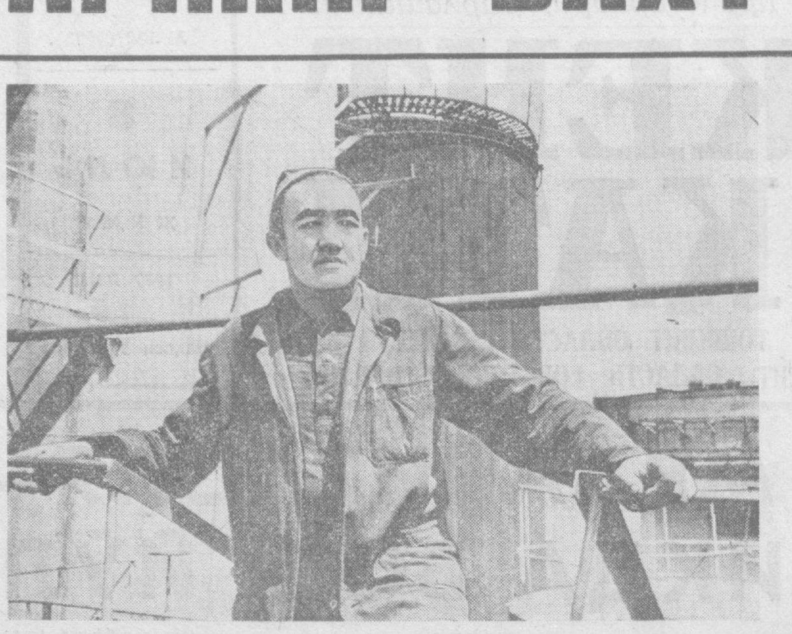

ЯНГИЙЎЛ биохимия заводида янги маҳсулот — қорамоллар учун витаминлашган озуқа ишлаб чиқариш бошланди. Бу озуқа чорвадорлар учун молларни семиртиришда жуда қўл келади. Суратда: оператор Ориф Абдуллажонов. У янги маҳсулотни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга катта ҳисса қўшяпти.

И. Глауберзон ва **В. Сироткин** фотоси.

МЕНИНГ ИСТАГИМ

СОВЕТ Конституциясининг янги лойиҳаси Ватанимизни янада гуллаб-яшнатиш, одамлар бахтини тараннум этиш билан боғлиқ бўлган сермазмун ҳаёт қонунларидан иборат. Унда кишиларнинг меҳнат қилиш, дам олиш, илм олиш сингари гражданлик ҳуқуқлари ҳақида энг керакли гаплар айтилган. Мен лойиҳани тўла маъқуллайман. Шу билан бирга ўзимнинг айрим фикрларимни изҳор этмоқчиман.

Конституциянинг 45-моддасида СССР гражданларининг илм олиш ҳуқуқлари батафсил баён этилган. Бундай ҳуқуқлардан фойдаланиш фақат совет кишисигагина насиб бўлмоқда. Бу, ҳар бир граждандан ана шундай ғамхўрликка жавобан катта эҳтиромни ва чуқур ҳурматни талаб этади. Лекин мамлакатимизда айрим гражданлар олий ўқув юртларида беш йил давомида олган билимларига ҳурматсизлик билан қарайдилар. Давлат уларга пул тўлаб ўқитиши, халқ хўжалигига кадрлар зарур бўлишига қарамай, улардан баъзилари ўқишни битиргач дипломларини ташлаб қўйиб, ўзларини мўмай даромад келадиган бошқа соҳаларга урмоқдалар. Афсуски, бутун мамлакат бўйлаб олганда бундайлар сони оз эмас. Улар қилмишлари билан ўзларини ҳам, давлатни ҳам алдаган бўладилар. Шунинг учун 45-модданинг охирига

«СССР гражданлари олий ўқув юртларини тугатгач камида ўн йил давомида дипломда қайд этилган мутахассисликлари бўйича ишлашлари шарт. СССРда мутахассислик бўйича иш билан таъминлаш гарантияланади» деган сатрларни қўшиш керак.

М. БОБОЖОНОВ,
Тошкент Давлат университетининг ўқитувчиси.

ҲАР ТОМОНЛАМА ПУХТА БИЛИМ УЧУН

ҲАР БИР совет кишиси СССРнинг янги Конституцияси лойиҳасини чексиз фахрланиш ва қувонч билан кутиб олди. Ҳаётимизнинг бу Асосий қонуни чинакам инсонпарварлик ва гуманизм ғоялари билан чуқур суғорилган. Унинг ҳар бир боби, ҳар бир моддасида совет кишисининг бахт-истиқболи ўз аксини топди. Унда кечаги босиб ўтилган йўл, эришилган катта ютуқлар билан бирга эртанги порлоқ келажак ҳам ўз ифодасини топди.

Буни ёш авлоднинг истиқболи билан боғлиқ ҳуқуқ ва имкониятлар мисолида ҳам аниқ кўрамиз. Лойиҳанинг «Социал ривожланиш ва маданият» бобида шахснинг ҳар томонлама камол топиши учун шарт-шароитлар яратиб беришга, халқ маорифини ривожлантиришга ҳам алоҳида аҳамият берилиши айтилган.

Советлар диёрида ҳамма билим олиш ҳуқуқига эгадир. Лойиҳада бу имкониятлар тўғрисидаги қоидалар анча ривожлантирилди ва такомиллаштирилди. Агар ҳозир амалдаги Конституцияга кўз югуртирадиган бўлсак, унда маориф бўйича «СССР гражданлари илм олиш ҳуқуқига эгадирлар» деган жумлани ўқиймиз. Янги Конституция лойиҳасида эса бу масалага алоҳида эътибор берилган. Унинг бутун бир моддаси ёш авлоднинг ўқиши ва билим олиши масалаларига бағишланган.

Лойиҳанинг 45-моддасидаги ушбу сўзлар ҳар биримизда фахрланиш ҳиссини оширади: **«СССР гражданлари илм олиш ҳуқуқига эгадирлар. Бу ҳуқуқ илм олишнинг ҳамма турлари бепуллиги, ёшларга умумий мажбурий ўрта таълимни бериш амалга оширилиши, ўқитишни ҳаёт билан, ишлаб чиқариш билан боғлаш асосида ҳунар-техника таълимини, ўрта махсус ва олий таълимни кенг ривожлантириш билан таъминланади».**

Таълим системасига бунчалик жиддий эътибор берилиши қонуний бир ҳолдир. Буни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. **Мисол учун умумий мажбурий таълим системасини олиб кўрайлик. Фан-техника тараққиёти кенг авж олдирилган ҳозирги пайтда ёшларга ҳар томонлама пухта билим бериш ғоят муҳимдир. Умумий мажбурий таълим системаси эса бу юксак талабларни ўз ичига олади. Мактабларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, ўқишни кабинет системасида олиб бориш, меҳнат таълимини жорий этиш каби масалалар ҳам ана шу тушунчалар билан узвий боғланади.**

Ҳозир областимиздаги кўпгина мактаблар типовой биноларда жойлашган. Бу йил деярли барча мактабларда ўқишлар кабинет системасига кўчирилади. Ўқув устахоналари ва лабораториялар очилади. Ана шуларнинг ўзи ҳам бизда маориф системаси кенг ривожланиб бораётганлигини кўрсатиб турибди.

Шу ўринда биз янги Конституция лойиҳасига айрим таклифлар киритишни лозим топдик. **«Умумий мажбурий ўрта таълим бериш» иборасидан сўнг бизнингча, «политехник меҳнат таълими асосида амалга оширилиши» деган жумлани киритиш мақсадга мувофиқдир.** Чунки, ёшлар ҳаётга йўлланмани мактабдан оладилар. Билим ўчоқлари бундан кейин ҳам политехник меҳнат таълими мактаблари сифатида ривожланаверади.

Бу фикр, шубҳасиз ўқувчиларнинг касб танлашлари билан ҳам боғлиқдир. Лойиҳанинг 45-моддасида **«Касб танлашга йўллаш системасини ривожлантириш» деган жумла бор. Шу жумланинг «касб танлашга» деган сўзларидан сўнг ўқув ишлаб чиқариш комбинатлари ва ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадалари орқали» деган иборани киритиш айни муддаодир.** Таълимни ҳар томонлама пухта ташкил этишда булар муҳим роль ўйнайди.

Калинин районидаги 20-мактаб тажрибаси ҳам бунга мисол бўлади. Ҳозир бу ерда ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадалари мавжуд. Меҳнатсевар ўқувчилар бўш вақтларини ўзлари учун ажратиб берилган тажриба майдончаларида ўтказадилар.

Ўқувчиларга ҳар томонлама пухта билим бериш жараёнида меҳнат таълими ғоят муҳим деб ҳисоблаймиз.

С. СОБИТОВ,
область халқ маорифи бўлимининг бош инспектори.
Т. ТОИРОВ,
Калинин районидаги 20-мактабнинг директори.

А. МИРХЎЖАЕВ кўп йиллардан бери «Ташсельмаш» заводида ишлаб келмоқда. Бу пешқадам токарь кунлик топшириқларини мунтазам ортиғи билан адо этяпти. А. Мирхўжаев айни кунларда 1978 йилнинг сўнгги квартали ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаряпти.

А. Тўраев фотоси.

СЕРФАЙЗ БОҒЛАР

СЕРҚУЁШ ўлкамизда айни ёз, пишиқчилик. Боғларнинг ширин таровати, турли-туман меваларнинг хуш бўйидан таъмлар ҳисси туғёнга келади, кўз кўриб қувнайди. Бу йил — мева йили бўлди, дейди боғбон. Дарҳақиқат, боғ айланиб бу ҳикматга ишонч ҳосил этасиз. Ҳосилни кўтаролмай ерга бош эккан, тагига қатор тирговичлар қўйилган дов-дарахтлардаги шовул-шовул ноз-неъматлар бу кун боғбонни шошиpяпти. Пешма-пеш етилаётган меваларни тез йиғиб-териб олиш, уларни шаҳарлик меҳнаткашлар дастурхонига тортиқ этишнинг айни мавриди ҳозир.

«Средазуголь» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Тошкент денгизи соҳилида ястанган «Горняк» совхози боғлари, узумзорлари ва полизларида ҳам ғарқ пишиқчилик, тўкин-сочинлик 245 гектар мевазор боғ, 71 гектар узумзорда қут-барака. Бу ерда кишининг бир йўла 50 хил узум, 10 хилдан ортиқ олма навига оғзи тегиши мумкин. Совхоз боғларида етиштирилаётган ширин-шакар мевалар эл дастурхонига ажиб кўрк, файз бериб келмоқда.

Биз шу совхоз бош агрономи, тажрибали соҳибкор Рихсивой ака Мўминов билан суҳбатлашиб ўтириб, стол устидаги диаграммага ўхшаш бир варақ қоғозга кўзимиз тушди. Буни сезган ҳамроҳимиз қоғозни бизга яқинроқ суриб деди:

— Бу совхозимизда етиштирилган ноз-неъматларнинг «сафар» маршрутлари.

«Якутуголь» —190 тонна;
«Новокузнецуголь» — 150 тонна;
«Қизилуголь» —150 тонна;
«Челябинскуголь» —80 тонна;
«Вахрушевуголь» — 30 тонна.

—Бу ҳали тўлиқ рўйхат эмас, —дейди изоҳ бериб бош агроном. —Булардан ташқари «Ангренторг» ва Олмалиқ савдо тончкаларига ҳам кўплаб мева ва сабзавот жўнатиб турибмиз.

—Ўтган йили яхши ютуқларга эришдик, —дейди сўзида давом этиб ҳамроҳимиз. —Йил жуда қутлуғ келди. Совхозимиз ҳамма соҳалар бўйича зиммага олган социалистик мажбуриятларини ошириб адо этди. Олма топшириш плани 157 процент, узум топшириш плани 131 процент, ғалла топшириш плани 173 процент, сабзавот плани 103,5 процент қилиб бажарилди.

Совхозимиз социалистик мусобақада ғолиб чиқиб йил якунига кўра иттифоқ кўчма Қизил байроғини қўлга киритди. Хўжалигимизга 93 минг сўм пул мукофоти берилди. 74 баҳорни кўрган тажрибакор боғбон, Ҳурмат Белгиси ордени кавалери Холмат ака Нурматов бошлиқ биринчи бўлим соҳибкорлари, айниқса, катта зафар қучишди. Бўлим СССР кўмир саноати министрлигининг 2 минг сўмлик пул мукофотини олишга мушарраф бўлди. Шу бўлимнинг область Советининг депутати Экром Акимов бошлиқ учинчи бригадаси азаматлари эса 1000 сўм пул мукофоти олишга сазовор бўлдилар.

Совхоз миришкорларининг бу юбилей йилидаги режалари яна ҳам улкан. Улар СССР янги Конституцияси лойиҳасини кенг ва атрофлича ўрганиш, ўз таклиф ва мулоҳазаларини билдириш билан бирга Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 60 йиллиги шарафига давом этаётган умумхалқ мусобақасига қўшилиб, меҳнатда янги қувончли ютуқларга эришиш учун астойдил ғайрат кўрсатмоқдалар. Соҳибкорлар бу юбилей йилида мамлакатимиз кўмир саноати меҳнаткашлари дастурхонига 1100 тонна олма, 810 тонна узум, 200 тонна сабзавот ва бошқа ноз-неъматлар етказиб бериш мажбуриятини олишган. Ҳозиргача мамлакатимизнинг турли шаҳар ва районларига бир неча юз тоннадан зиёд олма ва сабзавот маҳсулотлари жўнатилди.

Шуниси қувончлики, махсус самолётларда жойларга жўнатилаётган мевалар юқори сортларга қабул қилинмоқда. Бунинг боиси, совхознинг ўзида олмалар яхшилаб сараланиб яшикларга жойланмоқда. Ўтган йили совхозда олманинг сортлиги 95 процентни, узумники — 98 процентни ташкил этди. Бу йил ана шу кўрсаткичнинг янада юқори бўлишига эришамиз.

Барака —меҳнатда, деганларидек хўжалик ўтган йили ишлаб чиқаришдан катта даромад олди. План бўйича кўзда тутилган 160 минг ўрнига 435 минг сўм соф фойда олинди. Умумий рентабеллик пландаги 27 ўрнига 57 процентга тўғри келди. Совхоз ишчиларига 85,5 минг сўм устама мукофот тақсимланди. Илғор бригадалар аъзоларининг ҳар меҳнат кунига 79 тийиндан қўшимча ҳақ тўланди.

Бу йилги қишлоқ хўжалик мавсуми яна ҳам қувончли якунланиши кутилмоқда. Совхоз бўйича бу йил ишлаб чиқаришдан жами 1223 минг сўм соф фойда олиш мўлжалланмоқда. Бу деган гап, совхоз боғбонларининг эртанги ҳаёти янада тўқ ва фаровон кечади, демакдир.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

ЛЕКЦИЯЛАР, СУҲБАТЛАР

ТОШКЕНТДАГИ «Билим» уйига кираверишда катта плакат қўйилган бўлиб, бу плакат шаҳарликларни янги лекторийга чорламоқда. Бу лекторий КПСС Марказий Комитети 1977 йил май пленуми қарорларига ва ССР янги Конситуцияцияси лойиҳасига бағишланган. Лекторий программасига кўра олимлар «КПСС Совет жамияти сиёсий системасининг ўзаги, раҳбар ва йўналтирувчи кучидир», «СССР янги конституцияси лойиҳасининг ишлаб чиқилганлиги —КПССнинг марксизм-ленинизм назарияси ва практикасига қўшган бебаҳо ҳиссасидир», «Совет Иттифоқи экономикаси — яхлит халқ хўжалик комплекси» мавзуида ва бошқа мавзуларда лекция ўқийдилар. Республика пойтахтидаги кўпгина корхоналар ва муассасалар лекторийнинг филиаллари бўлиб қолди.

Бу — «Билим» жамиятининг КПСС Марказий Комитети май пленуми қарорларини ҳамда СССР Конституцияси лойиҳасини пропаганда қилиш соҳасида бошлаган тадбирларидан бири, холос.

САЛОМАТЛИК саҳифаси

№ 26

«СССР ГРАЖДАНЛАРИ СОҒЛИҚЛАРИНИ САҚЛАШ ҲУҚУҚИГА ЭГАДИРЛАР.

БУ ҲУҚУҚ ДАВЛАТ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МУАССАСАЛАРИ ТОМОНИДАН БЕПУЛ МАЛАКАЛИ МЕДИЦИНА ЁРДАМИ БЕРИЛИШИ БИЛАН; ХАВФСИЗЛИК ТЕХНИКАСИНИНГ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САНИТАРИЯСИНИНГ РИВОЖЛАНТИРИЛИШИ ВА ТАКОМИЛЛАШТИРИЛИШИ БИЛАН; ГРАЖДАНЛАРНИ ДАВОЛАШ ВА СОҒЛИҚЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН ХИЗМАТ ҚИЛАДИГАН МУАССАСАЛАРНИ КЎПАЙТИРИШ БИЛАН; КЕНГ ПРОФИЛАКТИКА ТАДБИРЛАРИНИ ЎТКАЗИШ БИЛАН; АТРОФ МУҲИТНИ СОҒЛОМЛАШТИРИШ ТАДБИРЛАРИНИ КЎРИШ БИЛАН; ЁШ АВЛОДНИНГ СИҲАТ-САЛОМАТЛИГИ ТЎҒРИСИДА АЛОҲИДА ҒАМХЎРЛИК ҚИЛИШ, БОЛАЛАР МЕҲНАТИНИ ТАҚИҚЛАШ БИЛАН; КАСАЛЛИКНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ВА КАМАЙТИРИШГА, ГРАЖДАНЛАРНИНГ УЗОҚ ЙИЛ АКТИВ ҲАЁТ КЕЧИРИШЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШГА ҚАРАТИЛГАН ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАРНИ АВЖ ОЛДИРИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИ».

(СССРнинг янги Конституцияси лойиҳасидан).

САЛМОНЕЛЛЕЗ ХАСТАЛИГИ

ШИФОКОР МИНБАРИ

САЛМОНЕЛЛЕЗ касаллиги ошқозон-ичак юқимли хасталиклари (ич терлама, паратиф А ва В, ич буруғи) қаторига киради. Салмонеллез касаллиги қадим замонлардан маълум бўлиб, у ўзининг оғир ўтиши ва даволаш усулларининг йўлга қўйилмаганлиги натижасида қанчадан-қанча кишиларнинг ёстиғини қуритди.

Ҳозирги вақтда, баъзи бир юқумли касалликлар, оз миқдорда бўлса ҳам учраб турибди. Шулардан бири салмонеллез касаллигидир. Бу касалликни салмон номи билан аталадиган бактериялар қўзғатади.

Бу микробларни касалланган ҳайвон нажосидан биринчи бўлиб ветеринар врач Салмон 1885 йилда топган. Микроблар яшовчанлиги, ташқи муҳит таъсирига турғунлиги ва касаллик чақириш қобилиятига қараб 1600 турга бўлинади. Салмонеллез микробларининг маълум бир тури кўпинча одамлар ва ҳайвонлар орасида касаллик чиқарса, бошқа тури кемирувчи ва сув ҳайвонлари орасида, учинчи тури эса паррандалар ўртасида тарқалгандир.

Турли йўллар билан инсон ва ҳайвонлардан ташқи муҳитга тушган микроблар тупроқда, сувда, озиқ-овқат моддаларида, иссиқ ва совуқ ҳарорат таъсирида маълум маълум бир вақт яшаши билан бирга касаллик чақириш, сақланиш ва кўпайиш хусусиятига эга.

Салмонеллез бактериялари ҳар хил кўкатлар ва меваларда ҳам яхши яшайди. Масалан, укробда 14—15 кун, кўк пиёзда 3—5, помидорда 5—6, сабзи ва бодрингда 11—14 кун сақланиши олимларимиз томонидан аниқланган. Юқорида келтирилган мисоллардан кўриниб турибдики, салмонеллез микроблари ташқи муҳит, яъни иссиқ ва совуқ таъсирига чидамлидир. Бу микроблар сутда, балиқ ва тухум, тухум парошогида, кўк меваларда, сувда ҳам яхши яшайди. Салмонеллез микроби билан зарарланган озиқ-овқатларни истеъмол қилиш эса одамларни ушбу хасталикка чалинишига олиб келади.

Шунингдек, ҳар хил сабабларга кўра хасталиклар ривожланибгина қолмай, балки оғир ҳам ўтади. Шунинг учун ҳам салмонеллез хасталиги кўпинча ёш болаларда ва қарияларда кўпроқ учрайди.

Касаллик инсон организмига микроблар тушгандан сўнг 6—7 соат, баъзан 2 кун мобайнида ривожланади. Хасталик ошқозонининг яллиғланиши (гастрит), ошқозон ва ингичка ичакнинг яллиғланиши (гастроинтерит), ингичка ва йўғон ичакнинг хасталаниши (энтроколит), йўғон ичакнинг зарарланиши, ич терламага ўхшаб кетиши мумкин. Қайси шаклда ўтишига қараб, у турли белгиларга эга бўлади. Бемор ҳарорати кўтарила бориб, 39—40 даражага етади. Бадан увишиб, бош оғриши, кўнгил айнаши, қусиш, қоринда оғриқ пайдо бўлиши, баъзан қорин шишиши кузатилади. Бемор қусганда олдинига истеъмол қилган овқатни ташласа, сўнг сафро-ўт моддасини қайт қилади. Нажос суюлади.

Организмнинг умумий заҳарланиши хасталикнинг оғир ўтишига сабаб бўлади. Бунда бемор лабининг кўкариши, муздек тер босиши, қўл-оёқлари музлаб, жигар ва талоқнинг шишиши каби белгилар юзага келади.

Касаллик баъзан, бемор хасталик жабрини тортмасдан, ошқозон ичакларида маълум бир ўзгаришлар рўй бериши билан кечиши ҳам мумкин. Хасталикнинг енгил ўтиши ёки микроб ташувчи шаклида кечиши кўпинча ушбу касалликнинг кенг тарқалишига сабабчи бўлади. Чунки, бундай беморлар медицина ёрдамига муҳтож бўлмайдилар. Шу сабабга кўра даволанмайдилар.

Хасталик тарқалишининг олдини олиш учун, аввало ушбу касаллик билан оғриган беморларни ва микроб ташувчиларни зудлик билан шифохоналарга жойлаштириш йўли билан текшириш ва даволаш лозим. Бунинг учун эса барча шарт-шароитлар мавжуд. Сўнгра хасталик чиққан хонадон, болалар муассасалари, ишлаб чиқариш корхоналари, айниқса озиқ-овқат тайёрлаш билан шуғулланувчи ташкилотлар ва умумовқатланиш жойларида, ётоқхоналарда, бемор билан муносабатда бўлган одамларни текшириш, дизенфекция ишларини олиб бориш лозим. Гўшт, сут маҳсулотлари олинадиган ва уларни ишлаб чиқарувчи корхоналар, қушхоналар, фабрикалар, ветеринария ва сув хўжалиги ташкилотлари доимий лаборатория назоратида бўлиши мақсадга мувофиқдир. Сув манбалари (ариқ, ховуз, кўл, водопровод) ва чўмилиш жойларида озодагарчилик ниҳоясига етказилиши ва сувларнинг ифлосланишига йўл қўйилмаслик керак.

Истеъмол қилинадиган овқатларни, гўшт, сут ва улардан олинадиган маҳсулотларни тўғри сақлаш қоидаларига риоя қилиш керак. Бунинг учун овқатларни тоза ювилган идишларда салқин жойларда усти ёпилган ҳолда сақлаш лозим. Шахсий ва умумий озодагарчилигига эриш, хонадонларда, умум турар-жойларда тозаликка риоя қилиш, организмни чиниктириш хасталикдан ҳоли бўлишнинг асосий шартидир.

Илёс ХАЛИЛОВ,
медицина фанлари кандидати.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ҲУЗУРБАХШ ЧОЙ

СОВЕТ олимлари чой баргига ишлов беришнинг янги усулини яратдилар. Бу янгиликнинг моҳияти шундаки, агар чой барглари эшилаётганда бир килограмм чой баргига 20—40 грамм миқдорида қанд эритмаси пуркалса, унинг таъми ва организмга фойдалилиги анча ортади.

Гап шундаки, қанд чой баргидаги айрим моддаларни,чунончи чойхўрларда эрта рўй берадиган склероз касаллигининг олдини оладиган РР витаминини тиклайди. Янги усулда ишлов берилган чой оддий чойга нисбатан ҳар жиҳатдан 0,25 балл устун ва ҳузурбахшдир.

ИШТАҲА НЕГА БЎҒИЛАДИ?

КИШИНИНГ ҳар вақт ҳам иштаҳаси яхши бўлавермайди: гоҳ ундоқ, гоҳ бундоқ бўлади. Бунинг турли сабаблари ва ҳар хил омиллари бўлар экан.

Яқинда И. П. Павлов номидаги Физиология институтининг олимлари иштаҳани бошқарувчи гармон топишди ва унга «арэнтерин» деб ном беришди. Аниқланишича, бу гармон ичаклардан ажралиб чиққан заҳоти иштаҳани хиппа бўғиб қўяди. Жониворлар устида ўтказилган тажрибаларда бу нарса тасдиқланди: «арэнтерин» берилган жониворлар икки соатгача туз татимадилар.

ЁҒИ ОЛИНГАН МАҲСУЛОТЛАР ФОЙДАЛИМИ?

«ЁҒИ кам сут маҳсулотлари ҳам сотувга чиқарилади —улар қанчалик фойдали! Умуман, шу маҳсулотлар ҳақида гапириб берсангиз!» [Редакцияга келган хатдан].

Газетхоннинг саволига жавоб беришдан олдин, хўш, сутдаги ёғнинг озиқавий қиммати нимада, бу маҳсулотлардаги ёғ нега қисман камайтирилади?, —деган саволни кўриб чиқишга ҳаракат қиламиз.

Кенг тарқалган фикрга қарама-қарши ўлароқ, сутдаги ёғни энг фойдали деб ҳисоблаш унчалик тўғри бўлмайди. Аввало, бунга сабаб шуки, бу ёғда организм учун ғоят зарур бўлган линол кислотаси бошқа ёғлардагига нисбатан камроқ бўлади. Бундан ташқари, ундаги нисбат ҳам ўринли эмас, яъни кўп тўйинмаган ва тўйинган кислоталарнинг нисбати ўндан бирига тўғри келади. Холбуки, бунча бир нисбати оптимал ҳисобланади. Холестериннинг кўп миқдорда бўлиши ҳам сутдаги ёғнинг биологик қимматини пасайтиради, яъни 100 грамм гўштда қанча холестерин бўлса, 30 грамм ёғда ҳам шунча холестерин мавжуд. Кўпгина мутахассисларнинг айтишларига кўра, овқат билан бирга бу ёғдан кўпроқ миқдорда истеъмол қилиш модда алмашувини ёмонлаштиради ва юрак-томир касалликларининг кўпайишига олиб келади. Шунинг учун ҳам ҳозирги вақтда сариёғга ўсимлик мойи қўшиб, янги маҳсулот ҳосил қилинмоқдаки, унга ҳақли равишда «Здоровье» («Соғломлик») деган ном берилган. Бу ёғ инсон организмининг физиологик талабларига тўла-тўкис жавоб бера олади. Баъзи бировлар: «Бу қанақаси бўлди? Ёғ-сутдан олинадиган маҳсулот, сутда эса бир қанча энг фойдали моддаларнинг сарҳиллари — витамин ва оқсиллардан тортиб минерал элементларгача бор. Сут—ёш гўдаклар овқатланадиган асосий маҳсулотлиги бежиз эмас-ку», —деб ҳайрон бўладилар. Тўғри гап! Лекин катта ёшдаги одам фақат сутнинг ўзи билангина овқатланиб қўяқолмайдику! Ҳар хил шароитларда унинг организмига турли маҳсулотлардан маълум миқдорда талаб қилинади. Масалан, ўртача оғирликдаги жисмоний иш бажарилган вақтда кунига овқат билан бирга 100 грамм оқсил олиниши керак. Лекин, ишчи шунча миқдорда оқсил олиш учун икки литрдан кўпроқ сут ичган бўларди. Биз творог ҳам еймиз, унинг 100 граммида 15 граммгача оқсил бўлади.

Хуллас, сутдаги ёғни энг фойдали маҳсулот деб аташ унчалик тўғри эмас. Бундай ёғи қисман камайтирилган маҳсулотлар ҳам ўз қимматини кўп йўқотмайди.

Энди асосий саволга келайлик: хўш, ёғи олинган маҳсулотлар кимлар учун зарур? Аввало ўрта ва катта ёшдаги кишилар атеросклерозининг олдини олиш учун, шунингдек спортчилар ва семиз одамлар қандай қилиб бўлса ҳам ўз вазнларини оширмаслик учун керак. Уларнинг ҳаммаси учун составидаги ёғи одатдагидан уч баробар камайтирилган сут, творог, кефир, простокваша ишлаб чиқарилади.

Бу маҳсулотлар қандай фойда беради? Айтайлик, ўз вазнини кузатиб борувчи киши ҳар куни ярим литр сут ичади ва 150 грамм творог истеъмол қилади. Демак, ўша миқдордаги ёғи олинган сут маҳсулотида 35 грамм ёғ кам бўлади. Бу— 300 килокалория демакдир! Бинобарин, биз одатдагидек, семирмаймиз деган мақсадимизга осонгина эришамиз. Шу билан бирга батамом аминмизки, организмда ҳеч нарса ўзгармайди: чунки оқсил, минерал элементлар, витаминлар сира камаймайди.

Афсуски, ҳозирча ҳамма кишилар ҳам бу қулай имкониятлардан фойдаланишяпти деб бўлмайди. Кўпинча магазинларда «Крестьянское» ёғини сотиб олишни хоҳлашмайди. «Ҳақиқий сариёғни қидиришади. Нега? Ахир «Крестьянское» ёғининг таъми яхши, атеросклероз ёки семириш хавф солаётган кишилар учун ҳам анча фойдалидир! Унинг ўн граммида 66 килокалория бор, ваҳоланки одатдаги сариёғнинг ўн граммида 75 килокалория бўлади. Бундай қулайликни нега қўлдан бой беришимиз керак, ахир?

Одам вазнининг анча ортиб кетиши қариликни яқинлаштиради, уни ҳаракатчанликдан маҳрум қилади. Атеросклероз эса меҳнат қобилиятини пасайтириб, юрак-томир касалликлари хавфини оширади. Шундай экан, бизнинг берадиган маслаҳатимиз бундай: ёғи олинган сут маҳсулотларидан кўпроқ фойдаланингиз!

М. ЛЕВАЧЕВ,
биология фанлари кандидати.

ОҚИЛОНА МУОЛАЖАЛАР

ЛУҚМОН ҲАКИМНИ бемор болани кўриш учун таклиф этдилар.

Шунда Ҳаким:

— Боланинг онаси борми, онаси бўлса фозил ва овилми? — деб сўради.

— Бунақа суриштиришнинг боиси нима, — деб сўрасалар:

«Баъзи оналар дўсти нодон бўладилар, боласини гўёки Ҳаким буюрганини тарк этадилар, айниқса парҳезни бузадилар. Натижада муолажа эм бўлмай, аксинча зарарга айланади, — деди Ҳаким.

* * *

БИР ишёқмас кишига мерос тегди. Шунинг билан бирга у меҳнатга ҳам берилиб кетади.

Одамлар:

— Шунча мол-дунёга эга бўла туриб, меҳнатга берилиб кетишингизнинг боиси нимада, — деб сўрадилар.

— Пешона тери билан топсам, бола-чақа орттирсам, улар пок, соғлом ва бақувват туғиладилар, ҳаёт кечирадилар, — деб жавоб берди шунда у.

* * *

— ЧАҚАЛОҚНИНГ руҳини билса бўладими?

— Билса бўлади. Тани соғ барча чақалоқларни бир ерга жам қилингларчи, кўрамиз,— деди доно.

Одамлар чақалоқларини майдонга келтириб, қўяверишди. Бир пастда ҳаммаёқни биғ-биғ босиб кетди. Доно созандаларга ишора қилиб эди, музика садоси янграб кетди. Аксарият чақалоқлар дарров йиғидан тўхташди. Баъзиларининг кўзи ёшлангандай туюлди. Битта-иккитаси эса ҳамон биғ-биғ йиғлар эди.

— Бўладиган бола руҳидан маълум, — деди доно чақалоқларни кўрсатиб.

ЯНГИ ЛОЙИҲАЛАР

«ГИПРОНИИЗДРАВ» институтининг Ўрта Осиё филиали инженер ва архитекторлари шу йилнинг ўзида ўндан ортиқ янги лойиҳаларни қўлдан чиқардилар. Қишлоқ жойларида қуриладиган шифохоналар лойиҳалари ҳам маъқул деб топилди.

Ўз поликлиникасига эга бўладиган колхозлараро касалхоналарининг лойиҳаси қатор афзалликларга эга. Бундай шифохоналарнинг ҳар бирида 800 ўрин бўлади. Поликлиника эса кунига 600 беморни қабул қила олади.

Колхозлараро касалхоналар уч қаватли қилиб қурилади. Ҳар бир бўлим ва блок замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланади.

СУВ БИЛАН ҲАВОДЕК ЗАРУР

ДАРҲАҚИҚАТ, витаминлар организм учун жуда зарур. Улар асосан озиқ-овқат маҳсулотларида, мева ва сабзавотларда бўлиши ҳаммага маълум. «В» группа витаминларда ҳам ҳосият кўп.

◆ B_1 витамини ёки тиамин организм учун «сув билан ҳаводек» керак. Унинг етишмаслиги оқибатида киши бери-бери деган касалликка чалиниши мумкин. Бу хасталикда беморнинг асаблари, юрак-қон томирлари ва меъда-ичакларининг иши бузилади, ҳатто баъзи аъзолар фалаж бўлиб қолади ҳам. B_1 тўқима ва ҳужайралар ишини тартибга солади.

Бундай витамин жайдари буғдойда ва картошка, сабзи, пиёз, помидор, лимон, ўрик, олма каби хўл меваларда, қўй гўшти ва тухумда кўп бўлади.

◆ B_2 витамини ёки рибофлавин кўзнинг кўриш қобилиятини оширади. Бундан ташқари танадаги ярачақаларнинг тез битиб кетишига ёрдам беради, жигар ва ошқозон ишини анча енгиллаштиради.

Бу хил витамин мол жигари ва гўштида, тухум, сут ва сут маҳсулотларида, апельсин, лимон, мандарин, сабзи, пиёз, қовун, тарвуз, анжир каби хўл меваларда кўп учрайди.

◆ РР витаминнинг етишмаслиги бош оғриғи, асаб бузилиши ва пеллага сингари касалликларга дучор қилади. У овқатнинг хазм бўлишига ёрдамлашиб, ошқозон ва жигар ишини яхшилайди. Гўштда (айниқса товуқ ва қўй гўштида) ва сут маҳсулотларида у сероб бўлади.

◆ B_6 витамини ёки пиридоксин оқсил алмашинишини яхшилайди, жигарнинг ёғ босиши, склероз касалликларига қарши самарали таъсир кўрсатади. Унинг қон ҳосил бўлишида ҳам фойдаси бор. Агар организмда бу витамин етишмай қолса, танага экземага ўхшаш тошмалар тошиб кетади.

Мол жигари, балиқ, картошка, карам, ловия ва нўхат B_6 витаминини ўзида кўп сақлайди.

◆ B_9 витамини ёки фолий кислотасининг энг муҳим хоссаси шундаки, у эритроцит (қизил қон таначалари) ва лейкоцитларнинг (оқ қон таначалари) ҳосил бўлишини тезлаштиради. Шунинг учун камқонлик касалликларини даволашда бу витаминнинг фойдаси катта.

B_9 ловия, картошка, лавлаги, помидор, қовун, мол гўшти ва жигари, товуқ гўшти, тухум ва сутда айниқса мўлдир.

● ЎСИМЛИК маҳсулотлари таркибидаги оқсил моддалари ҳам ўз таркибига кўра гўшт, тухум ва бошқа маҳсулотлар оқсилига баравар келади. Текширишлардан маълум бўлишича, ғалла экинлари дони таркибида 6—14 процент, дуккакли ўсимликларда 18 — 25 процент оқсил моддаси бор.

Бундай ўсимликлар жумласига асосан соя, мош, нўхот, буғдой ва бошқа дон экинлари, шунингдек, мойли (кунгабоқар, зайтун, ер ёнғоқ ва бошқа) ўсимликлар киради.

ПОЛИГРАФЧИЛАР ШИФОХОНАСИ

✦ ОРЖОНИКИДЗЕ районидаги сўлим боғ-роғлар қўйнида яна бир шифохона очилди. Бу, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг санаторий — профилакторийсидир. Бу ерда бир йўла 75 киши дам олиб, шифо топади.

Суратларда: (юқорида) санаторийнинг овқатланиш зали. (Пастда) шифохонадаги ўринлар доим ана шундай тартибли ва озода тутилади.

М. Нуриддинов фотолари.

МЕҲР ТЎЛА ТАБАССУМ

ЖАРРОҲ ҳам, унинг билан ёнма-ён турган ассистент ҳам, хамширалар ҳам катта масъулият ҳис қилган ҳолда хонага киришган эди. Операция жуда эҳтиёткорлик билан олиб борилди.

Асабийлашиб, дард азобидан қийналаётган беморнинг ўзи ҳам операция бунчалик тез ва соз ўтади деб ўйламаган эди. Янгигина операциядан чиққан Ф. Ф. Гальцевнинг асаблари таскин топгандек бўлди. Илтижо тўла кўзларида севинч ёшлари қалқиди.

Жарроҳ Қаҳрамон Авазовнинг ҳам кайфияти чоғ эди. Шу аснода у қандайдир ички туйғудан энтикиб кетди. У катта бир ҳаёт имтиҳонидан ўтгандек мамнун жилмайиб қўйди.

Бемор бир ойча бурун бу шифохонага олиб келинган эди. Ўшанда унинг аҳволи жуда оғир эди. Профессор Н. Мажидов унинг касаллига аниқ диагноз қўйди. Касалликни фақат жарроҳлик ёрдамида операция йўли билан даволаш мумкин деган хулосага келинди. Бу операция ўртоқ Қ. Авазовга топширилди.

Олдинига ёш жарроҳ бироз чўчигандек бўлди. Бундай мураккаб операцияга қўл уришга, тўғрироғи юраги дов бермади.

— Тўғри, бемор оғир дард билан ётибди. Бош мияси остида пайдо бўлган шиш унинг асабларини қўзғатиб, анча мажолсизлантириб қўйган. Операциянинг мураккаб кечиши турган гап. Лекин, Қаҳрамон Шарипович, бу сизнинг қўлингиздан келади. Бунга ишончимиз комил. Негаки, анча тажрибангиз бор. Шу соҳада кўпдан бери тадқиқот олиб боряпсиз.

Устознинг бу гаплари ёш жарроҳ Қ. Авазовга далда берди. Ўша кундан бошлаб Қаҳрамон Шарипович бемор билан яқиндан алоқа боғлади. Касаллик тарихи билан синчиклаб танишиб чиқди. Унинг руҳий ҳолатини бир неча марта кузатди. Бемор қўшимча муолажаларга ҳам муҳтож эканлигини аниқлади. Хуллас, операцияга ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрилди.

Ҳа, атрофлича олиб борилган текширишлар, тасдиқ ва хуллосалар операциянинг муваффақиятли ўтишини таъминлади. Клиник касалхонада ёзиб бориладиган энг яхши операциялардан бири сифатида бу жарроҳлик иши ҳам алоҳида қайд этилди.

Ёш истеъдодли шифокор Қ. Авазов неврохирургиянинг анча ҳавосини олган жарроҳлардан. Аслини олганда, бу иқтисослик медицинада янги соҳа ҳисобланади. У асаб касалликларининг даволаш жараёнида шаклланиб, ривожланиб бормоқда.

Ҳатто шу яқин-яқин йилларигача неврохирургия республикамиз медицина олий ўқув юртларида асосий фан сифатида кенг ўқиб-ўрганилмасди. Профессор Н. Мажидовнинг ташаббуси билан ана шу соҳа бўйича Тошкент Давлат медицина институтида махсус лекциялар ва амалий машғулотлар олиб бориш йўлга қўйилди. Айни бир вақтда олий ўқув юрти ҳузурида бу соҳада муолажа олиб борувчи республика клиник касалхонаси иш бошлади.

Шифокор Қ. Авазов ҳам шу даргоҳга биринчилар қатори ишга таклиф этилди. Бунгача унинг жарроҳликда кўзи пишиб қолган эди. Буни медицина фанлари докторлари профессорлардан Н. М. Мажидов билан М. Х. Қориевлар яхши билишарди. Кейинчалик у устозларнинг чинакам меҳрини қозонди. Уларнинг бевосита раҳбарлигида илмий ишга қўл урди.

Мия остидаги шишларнинг диагностикаси ва даволаш усуллари мавзуидаги диссертацияси устида жиддий шуғулланди. Янги даволаш усулларини амалда исботлади. Булар ҳақида катта илмий йиғинларда докладлар билан чиқди. У ҳозир кандидатлик диссертациясини ҳимоя қилиш арафасида турибди. Ёш олимнинг бу изланишлари медицина фанига муҳим янгилик бўлиб қўшилади.

Шифохонада марказий асаб системаси ва асаб толалари касалликларини жарроҳлик методи билан даволашда дастлабки маълум тажрибалар тўпланди. Бундай мураккаб операцияларни бажаришда Қ. Авазов ҳам ўзининг бой билим ва маҳоратини ишга солмоқда. Шу касбни танлагандан бери у 300 дан ортиқ беморни жарроҳлик йўли билан оғир дарддан халос этди.

Бу ерда неврохирургия ривожига муносиб ҳисса қўшаётган моҳир мутахассислар анчагина. Доцент Л. И. Восковская, ассистент А. Е. Ким ва бошқалар қўлида ҳам кўпгина беморлар шифо топдилар. Улар ўз қалб ташаккурларини шифохона дафтарчасига ёзиб қолдиришган.

Беморларнинг миннатдорчилик сўзларини эшитиш ҳар бир шифокор учун нақадар қувончли! Бу меҳр тўла табассумлар врачлар фидокорлиги, қолаберса касбларини улуғлаши туфайлидир. Тошкент Давлат медицина институти асаб касалликлари кафедраси ва неврохирургия республика клиника касалхонаси коллективлари ҳам беморларга қувонч бахш этишдек эзгу ният билан яшамоқдалар.

А. АЛИЕВ.

САЛОМАТЛИК УЙИ

БУНДАН ярим йил муқаддам Ленин номли Тошкент Давлат университети учун студентлар санаторий-профилакторийси очилган эди. Шу вақт ичида бу шифобахш маскан чинакам саломатлик уйига айланди.

Шифохонанинг моддий базаси янада мустаҳкамланди. Мавжуд ўттизта даволаш кабинети замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланди. Даволаш ванналари ишга тушди.

Бу ерда студентлар имтиҳонларга ҳам пухта ҳозирлик кўришлари мумкин. Бой адабиётларга эга бўлган кутубхона ишлаб турибди.

Профилакторийда студент ва ўқитувчилардан 700 дан ортиқ киши ўз саломатлигини мустаҳкамлади.

● ЖАНУБИЙ ЧЕГАРА. Капитан Б. Кравицкий командирлик қилаётган чегарачилар заставаси ўз постида доимо сергак турибди. Суратларда: жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари матрос Семён Иорданов (чапда) ва старшиий матрос Сергей Балбашев. (Ўнгда) солдатларга хат келди.

А. Авазов ва И. Хўжаев фотолари. (ЎзТАГ).

НОЗ-НЕЪМАТЛАР МОНГОЛИЯГА

Бу йил Монголия аҳолиси Ўзбекистон боғларида етиштирилган олманинг «Ҳосилдор», «Первенец Самарканда», «Боровинка Ташкентская» деб аталган янги навларини истеъмол қилишлари мумкин. Тошкент областидаги ихтисослаштирилган Қибрай ва Фарғона областидаги ихтисослаштирилган Усмон Юсупов номли совхозларнинг деҳқонлари Улан-Баторга дастлабки юз тонна мева жўнатдилар. Бу хўжаликларда мевадан мўл ҳосил олинмоқда. «Узплодоовощвинпром» аграр-саноат бирлашмасининг хўжаликлари мавсум охиригача Монголия Халқ Республикасига яна 400 тонна олма, ўрик, шафтоли ва нок жўнатадилар.

ЁШ МЕТРОСОЗЛАР

ЯНГИ 1977—1978 ўқув йилига кўпгина армуғонлар ҳозирланмоқда. Биринчи сентябрда қатор билим ўчоқлари ўз фаолиятини бошлайди.

Бўлғуси касб эгалари учун эса ҳунар-техника билим юртлари очилади. Тошкент метрополитени учун кадрлар тайёрлаб берувчи даргоҳ шулар жумласидан.

Республикамизда биринчи бор ташкил топаётган бу билим юрти метро қурилишида ишлайдиган тоннель проходкачиларини ҳам меҳнат қучоғига йўллайди. Шу мутахассисликни ўргатиш бўйича курслар ҳам ишлайди.

СЎЛИМ ЛАГЕРЛАР ҚУЙИНИДА

КУЙБИШЕВ район маорифчилари пионер ва ўқувчиларнинг ёзги таътилини мазмунли ва кўнгилли ўтказиш учун яхши ҳозирлик кўришганди. Райондаги энг соя-салқин мактаблардан 14 тасида пионер лагерлари очилган бўлиб буларда ёз ойларида жами 6 мингга яқин ўқувчи дам олади. 71, 171, 210, 27-мактаблар ҳузуридаги пионер лагерларида барча имкониятлар мавжуд. Ундан ортиқ тўгаракларда ўқувчилар вақтларини хушнуд ўтказишмоқда. «СССР менинг Ватаним» мавзусидаги тематик кечалар, «Зарница» ва бошқа ўйинлар, лагерлараро спорт мусобақалари пионер ва ўқувчиларга манзур бўлмоқда.

ТОШКЕНТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЖОРИЙ РЕМОНТ ТУГАЛЛАНДИ

Киров районидаги 63-ўрта мактабда ўқув йили тугаши биланоқ 4 та ремонтчилар бригадаси ташкил қилиниб, иш бошлаб юборилган эди. Ғишт терувчилар, бўёқчилар, оқловчилар ҳамда дурадгорлар ўзаро мусобақа асосида ишлаб, билим даргоҳларини барвақт ремонтдан чиқаришди. Ҳашар йўли билан мерганлик тири ҳам бунёд этилди. Бу ишда ўқитувчилардан В. Колмаков, М. Иброҳимов, М. Мирсаидов, А. Фахриддинов ва юқори исиф ўқувчиларининг жонбозлиги туфайли давлатнинг 6 минг сўмга яқин маблағи тежаб қолинди.

Мактаб жорий ремонтига оталиқ ташкилотлари —5-ғишт заводлари бошқармаси ва 1-автобаза коллективи катта ёрдам берди.

ШИНАМ БОҒЧАЛАР

ҲАМЗА районининг Оҳангарон кўчасида 280 ўринли болалар комбинати кичкинтойларни ўз бағрига олди.

Куйбишев районида ҳам 3 та болалар боғча-яслилари қад кўтармоқда. Қорасув массивида қурилаётган комбинатни 4-трест 18-қурилиш бошқармаси пардозловчилари ҳадемай қўлдан чиқаришиб, фойдаланишга топширишади.

С. СУЛТОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ЧОРВА МОЛЛАР УЧУН «ВИТАМИНЛАР»

Тошкент областидаги хўжаликларда витаминли талқон ишлаб чиқарадиган 32 та агрегатнинг ҳаммаси тўла қувват билан ишлай бошлади. Бу эса — ҳар куни 220 тонна қимматли озуқа ишлаб чиқариш имконини беради. Область колхоз ва совхозларида эса, қиш мавсуми учун чорва молларига ҳозирдаёқ қарийб 8 минг тонна — ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4 баравар кўп «витамин» ғамлаб қўйилди.

(ЎзТАГ).

Реклама ва эълонлар

Узбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими давлат комитети
ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ЯНГИОБОД ШАҲРИДА
ЯНГИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН
174-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1977—1978 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ:

10-СИНФНИ БИТИРГАНЛАРДАН — забойларни тозаловчи кон ишчиси-проходчик, автомобилларни ремонт қилувчи слесарь (автомобилларни бошқариш ҳуқуқи билан), қурилиш электромонтажчиси, сувоқчи, саноат моллари сотувчиси, озиқ-овқат моллари сотувчиси, ошпаз. **Уқиш муддати — 1 йил.**

8-СИНФНИ БИТИРГАНЛАРДАН — шахталар учун навбатчи электрослесарь, автомобилларни ремонт қилувчи слесари, (автомобилларни бошқариш ҳуқуқи билан), электр-газ пайвандчи, слесарь-сантехник, дурадгор, сувоқчи, озиқ-овқат моллари сотувчиси. ошпаз. **Уқиш муддати —3 йил.**

15 ЯРИМДАН 25 ЁШГАЧА БЎЛГАН ВА 8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ЎҚИШГА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Ўқувчиларнинг ҳаммаси иссиқ овқат, кийим-кечак билан таъминланади. Бошқа ердан келганларга ётоқ берилади. 10-синф базасидаги ўқувчилар группасига стипендия тўланади. Стипендиянинг миқдори танланган касбга қараб белгиланади. Кон ишлари бўйича мутахассисликни танлаган ўқувчиларга оширилган стипендия тўланади.

ЎҚИШНИ АЪЛО БАҲОЛАР БИЛАН БИТИРГАНЛАР ТЕХНИКУМЛАР ВА ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА КИРИШ ИМТИЁЗИДАН ФОЙДАЛАНАДИЛАР.

Билим юртининг директори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар илова қилинади: маълумоти тўғрисидаги аттестат (гувоҳнома), справкалар: иш жойидан, соғлиғи ҳақида; таржимаи ҳоли, характеристика, 3х4 см. ҳажмдаги 6 дона фотосурат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), ҳарбий билет (ёки гувоҳнома).

МАШҒУЛОТЛАР —1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Янгиобод шаҳри, Ленин кўчаси, 33-уй; шунингдек қуйидаги адрес бўйича қурилиш комбинатининг кадрлар бўлими: Ленинобод области, Чкаловск шаҳри, Телефонлар: 21-07-22-52.

Узбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими давлат комитети
В. П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДА
ЯНГИ ТАШКИЛ ҚИЛИНГАН
С. И. ҚАДИШЕВ НОМЛИ 166-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1977—1978 ўқув йили учун
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МЕТАЛЛАР БЎЙИЧА УНИВЕРСАЛ ТОКАРЛАР ВА УНИВЕРСАЛ ФРЕЗЕРЧИЛАР, УЧУВЧИ АППАРАТЛАРНИ ЙИҒУВЧИ-СЛЕСАРЛАР, МЕХАНИКА-ЙИҒУВ ИШЛАРИ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ, ЁҒОЧ ИШЛАРИ БЎЙИЧА ДУРАДГОРЛАР.

Уқиш муддати — 3 йил.

УҚИШГА 8-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ТОШКЕНТЛИК ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Шаҳарнинг чекка қисмидан келувчилар ётоқхона билан таъминланадилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ БИТИРГАНЛАР ЎРТА МАЪЛУМОТ ҲАҚИДА АТТЕСТАТ ВА КАСБЛАРИ ҲАҚИДА ДИПЛОМ ОЛИБ В. П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИГА ИШГА БОРАДИЛАР.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар олий ўқув юртлари ва техникумларнинг сиртқи ҳамда кечки бўлимларига конкурсдан ташқари қабул қилинадилар.

УҚИШЛАР ТЕХНИКА ВОСИТАЛАРИ БИЛАН ЖИҲОЗЛАНГАН ФАН КАБИНЕТЛАРИДА ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Уқиш даврида ўқувчилар заводдан бериладиган имтиёзлардан фойдаланадилар.

Бундан ташқари билим юртида спорт майдонлари муҳайё, қуйидаги спорт секциялари ишлайди: бокс, эркин кураш, футбол ва авиамоделчилар, фото, радио ҳамда бадиий ҳаваскорлик тўгараклари мавжуд.

Уқувчиларнинг дам олишлари учун Чимён атрофида махсус дам олиш лагери бор.

Шунингдек, ўқувчилар ўқиш даврида бепул уч маҳал иссиқ овқат, кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқувчилар ишлаб чиқариш практикасида ишлаган иш ҳақининг бир қисми билан таъминланадилар.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: ариза, таржимаи ҳоли, маълумоти тўғрисида ҳужжат, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, медицина картаси (тасдиқланган), турар жойидан справка, 4х5 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, Т—2 формадаги шахсий карта.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, Генерал Петров кўчаси, 329-уй (20-трамвай ва 30-автобуснинг «166-билим юрти» бекати), қабул комиссияси.

Дунё овози — чет эл хабарлари

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ХАЛҚАРО МИҚЁСДАГИ ЮК ТАШУВЧИ АВТОПОЕЗДЛАР

БУДАПЕШТ. Венгрияда «Хунгарокамион» деган халқаро миқёсдаги юк ташувчи Европада энг катта автомобиль корхонаси бор. Венгриянинг автопоездлари ҳозирги вақтда Европадаги 35 мамлакатга, Узоқ ва Яқин Шарққа, Африкага мунтазам қатнаб турибди. Агентликнинг чет элларда 16 та доимий ваколатхоналари бор. Ҳозир «Хунгарокамион»га қарашли машина паркида минглаб машиналар бўлиб, булар автомобиль цистерналари, прицеплари бўлган оғир юк ташийдиган машиналар, фургонлар, ўзи юрар рефрижераторлардан иборат.

ЭЛЕКТР ҚУВВАТИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КЎПАЙМОҚДА

БУХАРЕСТ. «Минтя — Дева» иссиқлик электростанциясида энергетика блоки фойдаланишга топширилиши билан Румыния электростанцияларининг қуввати яна 210 мегаватт ошди. Бу электростанция Совет Иттифоқининг кенг кўламдаги техникавий ёрдами билан қурилган ва асосан совет асбоб-ускуналари билан жиҳозланган.

Ҳозирги вақтда республикадаги барча электростанцияларнинг қуввати 12 минг мегаваттга етди. Бу эса урушдан илгаригига қараганда 25 баравар кўп.

ГЕОЛОГИЯ ХИЗМАТИ ЮБИЛЕЙИ

ВАРШАВА. Польша Халқ Республикаси марказий геология бошқармаси тузилганига чорак аср бўлди. Шу йиллар мобайнида Польшада жуда кўп фойдали қазилмаларнинг янги конлари очилди. Тарнобжег яқинида катта олтингугурт конлари топилди. Мис, қўнғир кўмир, тошкўмир, газ, калий тузи конлари очилди.

ПХРда геологик тадқиқотлар яқин келажакда ер бағрини айниқса Свентокшиш ва Судет тоғларида, Польшанинг шимоли-шарқида ва Силезия кўмир ҳавзаси территориясида чуқур разведка ишларини олиб боришдан иборатдир.

ИНСОН ВА АТРОФ МУҲИТ

АФИНА. Урта денгизни тозаламоқ ва суви яна бўлғанишига йўл қўймаслик учун яқин 20 йил ичида 5 миллиард доллар керак бўлади. Урта денгиз қирғоқларини саноат чиқитлари ва бошқалардан ихота қилиш борасида кўриладиган чораларга бағишлаб ўтказилган ва 5 кун давом қилган конференциянинг қатнашчилари шундай хулосага келдилар.

ДАМАШҚ. Бу ерда чўл проблемаларига бағишланган Араб давлатлариаро конференция ўзи ишини тугатди. Унинг қатнашчилари Араб мамлакатларининг ҳукуматларига чўлни ўрганиш марказлари фаолиятини кенгайтиришни, қурғоқ районларда ер ости сув манбаларини разведка қилиш ва ундан фойдаланишни тезлаштиришни, чўл территорияларини ўзлаштириш борасидаги лойиҳаларни актив равишда амалга оширишни тавсия қилдилар. Конференция чўлнинг ҳужум қилишига йўл қўймаслик мақсадида ўзлаштирилган ер чегараларида ихота дарахтзорлари барпо этишни тавсия қилди.

БРАЗИЛИА. Бу ерда Амазония ҳайвоноти ва ўсимликларини муҳофаза қилиш билан шуғулланувчи ҳукуматлараро комитет кенгаши очилди. Кенгашда Бразилия, Боливия, Венесуэла, Колумбия, Перу ва Эквадор вакиллари, шунингдек бир қанча халқаро ташкилотларнинг вакиллари қатнашмоқдалар.

Кенгаш қатнашчилари шу катта ўрмон массивидаги ноёб ҳайвонот ва ўсимлик дунёсини сақлаб қолиш проблемаларини муҳокама қилмоқдалар. Амазонияда иккита катта қўриқхонани вужудга келтириш имкониятини ўрганмоқдалар.

(ТАСС).

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

● **ВАРШАВА.** Гданьскдаги «Висла» кемасозлик корхонаси ўз тарихидаги энг катта экспорт заказини бажаришга киришди. Имзоланган битимга мувофиқ бу корхона 1980 йилгача Совет Иттифоқи учун пассажир ташиладиган 20 та кема қуриб беради. Шу кемаларнинг дастлабки учтаси 1978 йилда сувга тушириладн.

● **ВЕНА.** Австрия ташқи савдосининг камомати ошиб бормоқда. Шу йил май ойида бу камомат 5 миллиард 117 миллион шиллингга етди ва ўтган йилнинг шу ойига нисбатан 35,3 процент кўпайди. Марказий статистика маҳкамаси шу маълумотни эълон қилди.

● **РИМ.** Машҳур итальян режиссёри Марко Беллоккионинг А. П. Чехов пьесаси асосида суратга олган «Чайка» деган янги телевизион фильми Италиянинг Сполето шаҳридаги санъат фестивалида кўрсатилди. Томошабинлар ва танқидчилар картинани зўр мароқ билан кутиб олдилар. Фильмда таниқли Итальян актёрлари Дан Жулио Брожи, Памела Виллорези, Лаура Бетти ва бошқалар қатнашганлар.

● **ТОКИО.** Жанубий Корея разведкасининг агентлари Жанубий Кореянинг таниқли оппозициячи арбоби Ким Тэ Чжунни 1973 йил августида Токиодан ўғирлаб кетишган эди. Яқинда ошкор бўлиб қолган маълумотлар ана шу арбоб қандай ўғирланганлигини ойдинлаштириб қўйди. Шу муносабат билан Япония социалистик партияси Токио ва Сеул ҳукмрон доираларининг махфий алоқаларини синчиклаб текширишни талаб қилди. Фактларга қараганда, Сеул охранкаси билан Япония полицияси ўртасида 1965 йилдан бери ахборот айирбошлаш тўғрисида махфий битим мавжуд бўлиб келган ва Ким Тэ Чжунни ўғирлашга ҳозирлик кўрилаётганлигини Япония маъмурлари олдиндан билганлар.

● **КИТО.** Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига бағишланган тадбирлар программасига СССР халқларининг ҳаёти тўғрисида лекциялар ўтказиш, совет кинофильмларини намойиш қилиш, совет воқелиги тўғрисидаги материалларни эълон қилиш бандлари киритилган. Эквадор меҳнаткашлари конфедерациясининг ижроия комитети қабул қилган шу программада совет халқининг коммунистик қурилиш барча соҳаларидаги ютуқларни пропаганда қилиш алоҳида ўрин олган.

Улуғ Октябрь юбилейининг байрам қилиниши, деб таъкидланади Эквадор меҳнаткашлари конфедерацияси ижроия комитетининг қарорида, совет халқи учунгина эмас, бутун меҳнаткашлари учун ҳам жуда катта аҳамиятга эгадир.

(ТАСС, 6 июль).

Спорт

САФАР ОЛДИДАН ҒАЛАБА

«Пахтакор» (Тошкент) — «Колхозчи» (Ашхобод) —3:1 (2:1). Тошкент. «Пахтакор» стадиони. 34 даража иссиқ. 11 минг томошабин.

Судьялар: Н. Жихарев, А. Евграфов, Ю. Звягинцев (ҳаммаси Москвадан).

«Пахтакор»: Чечетин, Серостанов, Аширов , Могильний, Загуменних, Корченов, Чуркин (Еремеев —46-минут), Ан, Исоқов (Воҳидов —65-минут), Федоров, Баканов.

«Колхозчи»: Курочкин Винницкий, Дурдиев, Ниёзов, Вовк, Я. Урозсахатов, Кириллов, Шаличев, Грачев, (Расецкий —66-минут), Фомин (Б. Урозсахатов 72-минут), Гурбани.

Голлар: Кириллов (10), Федоров (23), Исоқов (45), Корченов (85).

Командалар ўйин бошланиши олдидан 15 минутлик машққа чиқишгач, тоннель олдида собиқ пахтакорчи Акмал Азизхўжаев билан суҳбатда бўлдик. У бугунги ўйин командамиз учун катта руҳий аҳамиятга эга эканлигини куйиниб гапирарди.

— Ўтган йили Олмаотада «Қайрат» билан бўлган ўйиндан кейин футболчиларимиз ўзларини ўнглаб олишолмаганди. Ҳозир ўтган йилдаги ҳолат —футболчилар ўртасида чарчоқликми ёки тушкунликми сезилиб турибди. Кейинги тўрт ўйинда атиги иккита очко олган пахтакорчилар мухлисларни анча-мунча ранжитиб қўйишди. Агар командамиз бугун ғалаба қозониб, яхши ўйин кўрсата олса, бу ҳол ишқибозлар учун ҳам, қолаверса футболчиларнинг ўзлари учун ҳам сафарда бўладиган кейинги ўйинларга умидворлик бағишларди.

Учрашув пахтакорчиларнинг ҳужуми билан бошланди. Лекин биринчи тўп улар дарвозасига кирди. Ҳимоячиларимиз хатосидан фойдаланган «Колхозчи» ҳужумчиси В. Кириллов дарвозабон Чечетинни ҳам доғда қолдириб, ҳисобни очди. Ўтказиб юборилган бу тўпдан кейин хушёрликни янада оширган пахтакорчилар кетма-кет ҳужумга ўтишди. Аввалига Тўлаган Исоқовнинг қулай вазиятдан боши билан дарвозага йўналтирган тўпи тўсин ёнидан ўтиб кетди. Сўнг Федоров, Баканов, Чуркинлар имкониятни бой беришди. Тўп ҳам «ўжарлик» қилиб дарвозага кирмасди.

Ҳаяжонини боса олмай, куйиниб ўтирган «Ташсельмаш» заводи пайвандчиси Абдулла Тўлагановнинг сўзларини эшитиб қолдик:

— «Колхозчи»ни омадини қаранг, тўп дарвозага киргиси келмайди-я!

Ниҳоят шиддатли ҳужум ўз натижасини берди. 23-минутда Владимир Федоровнинг боши билан йўналтирган тўпи дарвоза чап бурчагига бориб тушди. Ана шу дақиқадан бошлаб пахтакорчилар майдонда устунлик қила бошладилар.

«Пахтакор» бу учрашувда ғолиб келиб, икки очкони қўлга киритди. Лекин ўйин суръати қандай бўлди. Футболчиларимизнинг ҳаракатидан, комбинацияларидан мухлислар мамнун бўлишдими? Бу саволга команда раҳбарларининг ўйиндан сўнг футболчиларга қўйган баҳосидан жавоб ахтарсак бўлади. Дарвозабон Чечетин ҳимоячи Аширов, ярим ҳимоячи Корченов ва ҳужумчи Федоровлар «тўрт» баҳо олишди. Аксарият футболчиларга эса «қониқарли» баҳо қўйилди. Борис Серостанов, Виктор Чуркин ҳамда Михаил Анлар эса «ёмон» баҳо олишди. Команда диспетчери деб ном олган ва жуда кўп ўйинларда дўстларига ўрнак кўрсатадиган Михаил Аннинг кейинги ўйинлари кўпчиликни ранжитяпти. Бу футболчимиз Душанбедаги учрашувни ҳам жуда бўш ўтказди.

«Колхозчи» билан бўлган ўйин ва қўлга киритилган ғалаба муваффақиятсизликлардан кейинги бурилиш бўлади деган умиддамиз. Футболчиларимиз олдида катта ва масъулиятли вазифа турибди.

18-турнинг қолган ўйинлари қуйидагича тугади: «Спартак» (М) —«Спартак» (Ор) —3:0, «Динамо» (Мн) — «Таврия» — 1:0, «Динамо» (Л) —АСК —2:1, «Кузбасс» — «Металлург» — 2:0, «Уралмаш»—«Кривбасс» —2:1, «Звезда» — «Нистру» —2:0, «Рубин»— «Спартак» (И-Ф) —1:1. «Помир» — «Торпедо» —3:1.

Минск динамочилари 27 очко билан ягона пешқадамлик қилишмоқда. Иккинчи ўринда бораётган «Пахтакор» ҳисобида 24 очко бор.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

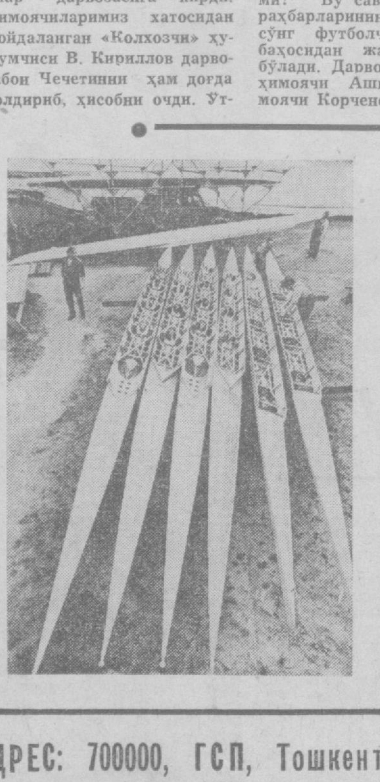

ОЛИМПИАДА БУЮРТМАЛАРИ

● ЛАТВИЯНИНГ Юрмала шаҳридаги «Дзинтарс» заводида тайёрланаётган спорт-қайиқлари машҳур Дания ва Швед фирмалари тайёрлаётган қайиқлар билан муносиб рақобатлик қила олади. Совет спортчилари «Дзинтарс» маркаси билан чиқарилган қайиқларда йирик халқаро мусобақаларда, Европа чемпионатлари, жаҳон биринчиликлари ва Олимпиада ўйинларида бир неча бор ғолиб келишган. Монреалда ўтказилган олимпиада қатнашчиларига спорт анжомлари тайёрлашдаги ютуқлари учун бир группа ишчилар ҳукумат мукофоти билан тақдирланишган эди. Ҳозирда корхона коллективи Москвада бўладиган олимпиада ўйинлари учун кўплаб спорт қайиқлари тайёрламоқда. Суратда: «Дзинтарс» маркаси билан чиқарилган қайиқлар.

У. Паже фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Гимнастика. 10.30 —«306-иш» (бадиий фильм). 11.50 — Балетдан сюита. 12.05 —Оталар ва болалар туркумидан «Макаровлар» (ҳужжатли фильм). 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.25 —Рус сайёҳлари ва тадқиқотчилари. 15.55— В. Лацис ижоди. 16.40 —«Цивиль лақабли кучукчанинг саргузаштлари». (бадиий фильм, 5, 6, 7-сериялар). 18.00 —Москва ва москваликлар. 18.30— «Жилолар». 19.00 —Янгиликлар. 19.15 —Қувноқ ноталар, 19.30 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Концерт. 21.00 —Бизнинг биография. 1954 йил. 22.00 —«Вақт». 22.30 —«Артлото». 23.20 —Катталар учун мультфильм 23.50 — Янгиликлар.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Ҳужжатли фильм. 12.20 —«Болаликнинг сўнгги ёзи» (бадиий фильм, 3-серия). 13.25 —Телевизион фильм-балет. 13.35— До-ре-ми-фа-соль. 18.25 — Болалар учун фильм. 18.45 — «Ёшлик» 19.15 —XX асрнинг асосий воқеаси. 19.45 —Ахборот. 20.00 —Оламга саёҳат. 21.00 —Ахборот. 21.20 —Қизлар давраси (такрорий). 22.00 —«Вақт». 22.30 —Ноз-неъмат бунёдкори. 22.45 —«Ё остидан, ё устидан», (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 —Болалар учун фильм. 19.50 —«Ҳукм қатъий» (бадиий фильм. 2-серия). 20.45 — Янгиликлар. 21.05 — СССР Конституцияси лойиҳасининг умумхалқ муҳокамаси. 21.35 — Физика.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Муҳаббат ёзи** (катта зал). **Аёл ва иблис** (кичик зал, кундуз ва кечқурун).

Сиздан угина, биздан бугина — «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 20, 21.30), «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Қадрсиз киши —«ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Қочоқ киши —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Чўзилган иш —«ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», (14.00 ва 16.00), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Тузоқ-ўрдак —«НУКУС» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

«Мулен Руж» —«ХИВА»

Сиздан угина, биздан бугина — «ФЕСТИВАЛЬ».

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 * ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача, Эълонлар — 338142.

Р. 01532. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. 1658.